

**Zarządzenie**  
**Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu**

z dnia 1 lutego 2016 r.

**w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004**

Na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.<sup>1)</sup>) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

§ 2. Opis granic obszaru Natura 2000, w postaci współrzędnych punktów ich załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony zawiera załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Mapę siedlisk przedmiotów ochrony, narażonych na utratę lub zmniejszenie określonych cech siedliska stanowi załącznik nr 3a do zarządzenia.


§ 6. Cele działań ochronnych zawiera załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 7. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.



Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
Joanna Natyniak



Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
Marek Machnikowski  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy

<sup>1)</sup>Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 i 1045, z 2014 r. poz. 926

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony  
Środowiska w Bydgoszczy oraz  
Regionalnego Dyrektora Ochrony  
Środowiska w Poznaniu z dnia  
1 lutego 2016 r.

Opis granic obszaru Natura 2000 w postaci współrzędnych punktów ich załamania

Granice obszaru Natura 2000 opisują współrzędne punktów załamania granicy w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, które posiadają następujące wartości:

Nr	PL-1992	
	X	Y
1	534440,20	454754,15
2	534303,86	454808,68
3	534178,43	454901,39
4	533965,75	454999,55
5	533834,86	455010,46
6	533736,70	455032,27
7	533534,92	455081,36
8	533420,40	455130,44
9	533442,01	455178,38
10	533532,65	455330,66
11	533561,65	455379,33
12	533600,24	455444,14
13	533633,12	455499,34
14	533635,66	455503,60
15	533661,73	455547,40
16	533654,35	455555,42
17	533291,15	455781,67
18	533070,65	455894,90
19	532985,24	455912,77
20	532870,02	455879,00
21	532782,62	455867,09
22	532589,94	455890,92
23	532548,22	456037,92
24	532540,28	456220,67
25	532530,35	456455,07
26	532502,54	456615,97
27	532472,74	456820,57
28	532466,78	456929,82
29	532488,63	456987,43
30	532685,29	457140,39
31	532542,26	457327,11
32	532413,15	457466,16
33	532208,54	457595,28
34	531233,21	458089,90
35	531078,27	458169,35

36	531000,80	458282,58
37	530885,58	458318,34
38	530716,74	458338,20
39	530579,67	458284,57
40	530480,35	458250,80
41	530363,15	458244,84
42	530241,98	458246,83
43	530138,69	458250,80
44	529947,99	458292,51
45	529747,36	458316,35
46	529669,89	458316,35
47	529292,47	458270,66
48	529189,18	458260,73
49	528926,97	458240,87
50	528901,14	458453,41
51	528901,14	458632,19
52	528915,05	458856,66
53	527943,69	459172,50
54	527979,44	459295,66
55	528039,04	459383,06
56	528100,61	459472,45
57	528122,46	459643,28
58	528150,28	459891,59
59	528164,18	460088,24
60	528178,08	460338,53
61	527643,74	460555,05
62	527532,50	460241,20
63	527439,13	459969,06
64	527296,11	459573,76
65	527224,60	459422,79
66	527145,14	459263,88
67	527067,67	459198,32
68	526672,37	458884,47
69	526612,78	458854,67
70	526308,86	458840,77
71	525885,75	458822,89
72	525061,38	458846,73

73	525019,67	458781,17
74	525021,65	458705,69
75	524991,86	458542,80
76	524932,26	458256,76
77	524906,44	458129,63
78	524393,94	457974,69
79	524237,01	457930,98
80	523960,90	457944,89
81	523617,25	457986,60
82	523051,12	457994,55
83	522059,89	457996,54
84	521895,02	458040,24
85	521740,08	458093,87
86	521493,76	458147,50
87	521173,94	458153,46
88	520995,17	458157,44
89	520822,35	458143,53
90	520532,33	458123,67
91	520323,75	458131,61
92	520146,18	458148,00
93	519757,24	458177,11
94	519767,82	458251,19
95	519527,05	458370,25
96	519490,01	458468,15
97	519471,49	458505,19
98	519423,86	458502,55
99	519374,93	458615,08
100	519370,95	458624,25
101	519315,38	458587,21
102	519230,72	458698,34
103	519167,22	458679,82
104	519119,59	458679,82
105	518778,31	458807,00
106	518652,17	458830,83
107	518531,00	458850,70
108	518338,32	458897,38
109	518261,84	458923,20

110	518138,68	459020,54
111	517991,69	459123,83
112	517852,64	459211,24
113	517767,22	459264,87
114	517705,64	459272,82
115	517558,65	459243,02
116	517387,81	459225,14
117	517278,56	459205,28
118	517121,63	459153,63
119	516895,18	459078,15
120	516650,85	458996,70
121	516529,68	458980,81
122	516450,22	459019,55
123	516361,83	459085,10
124	516294,29	459150,65
125	516214,83	459259,90
126	516113,52	459205,28
127	516013,21	459152,64
128	515955,60	459086,09
129	515852,31	458966,91
130	515706,30	458916,25
131	515722,20	458771,24
132	515056,74	458759,32
133	514891,87	458681,85
134	514095,31	458366,01
135	513948,32	458526,91
136	513884,75	458604,38
137	513819,20	458675,89
138	513767,55	458703,70
139	513694,05	458721,58
140	513458,66	458777,20
141	513366,97	458788,42
142	513320,61	458794,09
143	513191,49	458774,22
144	513103,09	458737,47
145	513040,52	458696,75
146	512966,03	458629,21
147	512899,48	458586,50
148	512847,84	458592,46
149	512760,50	458612,62
150	512692,89	458628,22
151	512429,69	458701,72
152	511947,98	458831,83
153	511938,02	458834,90
154	511935,02	458833,16
155	511926,48	458828,08
156	511882,56	458791,77

157	511768,31	458690,83
158	511758,90	458701,71
159	511722,06	458746,97
160	511710,20	458761,73
161	511698,81	458772,93
162	511651,61	458819,32
163	511625,61	458844,86
164	511467,36	459000,38
165	511452,90	459025,48
166	511398,78	459090,27
167	511384,81	459106,98
168	511361,19	459135,26
169	511334,31	459167,42
170	511332,74	459169,30
171	511238,49	459168,83
172	511206,25	459168,67
173	511147,68	459168,38
174	511123,61	459168,27
175	511109,92	459167,52
176	511036,06	459163,49
177	511021,00	459162,68
178	511019,11	459156,85
179	511011,37	459133,04
180	510975,06	459021,46
181	510973,49	459016,63
182	510966,40	459006,57
183	510969,31	459003,93
184	511012,00	458965,24
185	510975,08	458897,90
186	510971,79	458892,63
187	510931,39	458828,17
188	510863,56	458802,06
189	510836,29	458791,56
190	510809,80	458806,12
191	510792,52	458837,54
192	510796,44	458875,64
193	510741,62	458887,19
194	510709,23	458870,55
195	510685,39	458850,72
196	510685,20	458846,26
197	510683,97	458818,13
198	510681,73	458766,71
199	510613,75	458738,05
200	510608,32	458735,77
201	510519,92	458675,35
202	510487,43	458673,38
203	510450,27	458690,37

204	510430,75	458697,38
205	510249,15	458733,47
206	510141,28	458681,91
207	510078,31	458651,79
208	510056,50	458617,47
209	510041,35	458593,65
210	509994,26	458499,80
211	509926,34	458439,11
212	509919,50	458434,89
213	509845,90	458389,47
214	509795,02	458358,07
215	509770,96	458363,27
216	509749,38	458367,93
217	509724,70	458373,27
218	509701,61	458378,25
219	509660,90	458382,75
220	509630,99	458386,05
221	509610,13	458388,35
222	509606,35	458388,77
223	509595,30	458389,42
224	509576,38	458390,07
225	509531,79	458392,85
226	509494,86	458395,57
227	509452,18	458396,14
228	509414,31	458375,68
229	509405,67	458371,75
230	509397,78	458368,38
231	509374,04	458347,98
232	509355,64	458332,17
233	509332,06	458324,86
234	509281,77	458316,64
235	509239,22	458309,67
236	509250,19	458258,02
237	509271,42	458135,45
238	509271,97	458132,29
239	509272,28	458130,50
240	509254,07	458128,30
241	509237,14	458128,61
242	509227,14	458128,79
243	509207,58	458129,96
244	509193,06	458127,53
245	509179,64	458125,27
246	509169,32	458115,74
247	509152,11	458099,85
248	509142,15	458098,78
249	509131,79	458099,42
250	509120,69	458119,52

251	509118,74	458123,06
252	509111,81	458137,16
253	509104,80	458151,45
254	509099,33	458162,57
255	509089,42	458167,52
256	509083,23	458167,16
257	509064,46	458166,04
258	509053,70	458165,40
259	509046,95	458165,00
260	509029,40	458164,68
261	509013,72	458164,40
262	508995,91	458164,07
263	508990,93	458163,98
264	508976,95	458165,37
265	508960,78	458166,98
266	508928,99	458173,52
267	508879,07	458184,24
268	508857,90	458188,78
269	508846,04	458190,88
270	508843,17	458191,39
271	508801,70	458189,58
272	508780,25	458188,64
273	508769,07	458185,64
274	508759,71	458176,98
275	508753,13	458164,99
276	508773,41	458132,58
277	508778,77	458124,01
278	508777,00	458100,14
279	508772,29	458084,87
280	508757,72	458037,70
281	508760,84	458019,57
282	508748,53	458003,91
283	508740,45	458007,55
284	508734,64	458010,17
285	508718,23	458017,57
286	508695,95	458027,62
287	508674,50	458014,52
288	508651,82	458001,24
289	508627,91	457980,46
290	508614,99	457980,05
291	508602,57	457988,88
292	508549,95	458013,15
293	508538,33	458013,28
294	508509,12	457991,10
295	508490,88	457969,28
296	508481,51	457939,29
297	508489,80	457890,68

298	508492,95	457845,91
299	508501,99	457833,24
300	508497,49	457825,07
301	508484,69	457827,13
302	508472,57	457830,39
303	508460,48	457841,73
304	508444,48	457838,63
305	508391,26	457791,70
306	508389,33	457797,11
307	508379,58	457827,90
308	508356,55	457835,99
309	508333,77	457835,68
310	508303,95	457843,61
311	508295,57	457852,55
312	508280,62	457880,66
313	508262,32	457896,40
314	508246,48	457902,19
315	508221,47	457907,62
316	508215,89	457909,90
317	508207,97	457910,90
318	508162,55	457590,40
319	508084,12	457145,20
320	508229,44	457149,81
321	508296,34	457140,59
322	508416,29	457080,61
323	508462,42	457052,93
324	508533,93	457057,54
325	508697,71	457094,45
326	508873,99	457166,21
327	509712,26	457414,51
328	510230,72	457573,43
329	510657,80	457704,53
330	511305,38	457909,13
331	511436,48	457932,97
332	511521,90	457923,04
333	511774,17	457865,43
334	511925,14	457831,66
335	511982,75	457807,83
336	512052,27	457774,06
337	512088,03	457768,10
338	512137,69	457776,04
339	512252,90	457821,73
340	512413,80	457859,47
341	512562,78	457853,51
342	512644,23	457835,64
343	512733,62	457809,81
344	512826,98	457766,11

345	512876,64	457726,38
346	512926,30	457686,65
347	512964,04	457672,75
348	513039,53	457696,59
349	513117,00	457704,53
350	513180,56	457704,53
351	513246,11	457686,65
352	513299,75	457638,98
353	513319,61	457635,01
354	513359,34	457640,97
355	513434,83	457672,75
356	513468,59	457686,65
357	513548,05	457686,65
358	513981,09	457633,02
359	514046,64	457503,90
360	514157,88	457344,99
361	514213,50	457247,65
362	514223,44	457201,97
363	514304,88	457090,73
364	514314,81	457003,32
365	514318,79	456937,77
366	514318,79	456864,27
367	514283,03	456808,65
368	514294,95	456707,34
369	514316,80	456637,82
370	514322,76	456528,57
371	514290,97	456510,69
372	514304,88	456308,07
373	514451,88	456302,11
374	514549,21	456327,94
375	514716,07	456335,88
376	514606,82	456097,51
377	514577,02	455988,26
378	514517,43	455853,18
379	514434,00	455777,70
380	514320,77	455682,35
381	514215,49	455604,88
382	514118,16	455527,41
383	514054,59	455445,96
384	513867,87	455259,24
385	513790,40	455171,84
386	513722,86	455108,27
387	513665,25	455062,58
388	513587,78	455020,87
389	513528,19	455001,00
390	513457,67	454960,28
391	513392,12	454903,67

392	513323,59	454813,29
393	513266,97	454727,87
394	513198,44	454616,63
395	512650,19	454588,82
396	512405,86	454584,85
397	512153,58	454574,92
398	511990,69	454626,56
399	511210,03	454906,65
400	510918,02	454992,07
401	510788,90	455003,98
402	510608,14	455005,97
403	510149,28	454988,09
404	509891,04	454980,15
405	509748,02	454970,21
406	509597,05	454902,68
407	509396,42	454819,25
408	509332,85	454751,71
409	509225,59	454564,98
410	509162,02	454469,63
411	509263,33	454249,14
412	509428,20	453845,90
413	509505,67	453673,08
414	509626,84	453539,99
415	509712,26	453414,84
416	509674,52	453182,43
417	509819,53	453206,27
418	510194,96	453228,12
419	510381,69	453240,04
420	510949,80	453273,81
421	511353,05	453289,70
422	511946,99	453311,55
423	512117,82	453315,52
424	512515,11	453311,55
425	512983,91	453307,58
426	513031,58	453538,00
427	513071,31	453482,38
428	513345,44	453424,77
429	513679,16	453323,47
430	514378,38	453110,92
431	514890,88	452952,00
432	515101,44	452898,37
433	515188,84	452890,43
434	515371,59	452908,30
435	515450,21	452915,72
436	515525,97	452942,71
437	515592,82	453022,45
438	515669,93	453136,86

439	515716,70	453216,83
440	515732,46	453243,37
441	515736,49	453249,67
442	515808,58	453328,56
443	515829,76	453350,94
444	515887,05	453444,41
445	515897,97	453461,50
446	515946,29	453518,23
447	516045,60	453635,96
448	516061,54	453656,10
449	516116,24	453702,40
450	516155,40	453735,98
451	516165,66	453744,86
452	516287,99	453919,61
453	516330,10	453972,77
454	516452,33	454096,62
455	516469,48	454113,30
456	516523,96	454192,59
457	516527,24	454197,08
458	516545,13	454222,47
459	516586,63	454283,51
460	516604,98	454306,71
461	516693,79	454395,55
462	516748,78	454446,46
463	516769,80	454466,84
464	516773,57	454471,34
465	516829,38	454553,68
466	516843,43	454573,56
467	516932,05	454669,29
468	516968,97	454758,76
469	516984,36	454798,61
470	516997,18	454811,97
471	517032,89	454822,06
472	517037,72	454824,69
473	517054,11	454835,64
474	517060,91	454843,03
475	517089,57	454872,61
476	517095,51	454892,97
477	517127,59	454997,84
478	517186,59	455054,96
479	517229,81	455097,25
480	517310,34	455182,37
481	517321,89	455198,48
482	517345,92	455229,53
483	517371,20	455262,43
484	517412,28	455313,25
485	517425,14	455340,01

486	517427,40	455344,87
487	517496,82	455534,85
488	517525,24	455587,92
489	517553,36	455597,91
490	517589,61	455599,31
491	517614,27	455561,18
492	517626,19	455514,50
493	517688,76	455447,95
494	517724,51	455405,24
495	517771,20	455357,57
496	517806,95	455314,86
497	517847,67	455286,06
498	517921,17	455208,59
499	517990,69	455144,03
500	518081,08	455080,46
501	518155,57	455017,89
502	518232,05	454961,28
503	518320,44	454899,70
504	518436,65	454835,14
505	518490,28	454786,47
506	518539,94	454755,68
507	518601,52	454716,94
508	518643,24	454715,95
509	518856,78	454718,93
510	519135,87	454696,09
511	519443,77	454694,10
512	519715,91	454690,13
513	519866,88	454702,05
514	520047,64	454688,14
515	520125,11	454650,40
516	520333,69	454606,70
517	520591,92	454507,38
518	520820,36	454408,06
519	520911,74	454388,19
520	521104,42	454348,46
521	521211,69	454336,54
522	521434,17	454306,75
523	521524,55	454293,84
524	521532,49	454180,61
525	521582,15	454104,13
526	521800,66	454052,49
527	521994,34	454007,79
528	522553,52	453922,37
529	522718,39	453902,51
530	522854,42	453877,78
531	522893,20	453870,73
532	523226,92	453703,87

533	523365,97	453632,36
534	523528,85	453562,83
535	523985,73	453405,90
536	524128,75	453354,26
537	524186,36	453318,50
538	524200,27	453252,95
539	524206,22	453147,67
540	524402,75	453179,93
541	524481,29	453169,44
542	524489,63	453169,92
543	524535,23	453171,62
544	524579,29	453169,21
545	524649,51	453160,95
546	524697,64	453160,73
547	524771,74	453155,01
548	524818,17	453148,37
549	524836,71	453142,25
550	524910,12	453110,24
551	524937,88	453098,05
552	524899,49	453223,15
553	524867,70	453439,67
554	525163,68	453564,82
555	525486,84	453723,33
556	525658,30	453781,34
557	525854,96	453836,96
558	526131,07	453898,54
559	526333,69	453962,10
560	526534,32	453995,87
561	526814,40	454029,64
562	527003,11	453995,87
563	527334,85	453962,10

564	527581,16	453934,29
565	527952,63	453916,42
566	528202,92	453854,84
567	528200,93	453817,09
568	528216,82	453771,41
569	528314,16	453757,50
570	528425,40	453759,49
571	528510,81	453773,39
572	528614,11	453813,12
573	528767,06	453922,37
574	528873,33	453941,25
575	529012,38	453978,99
576	529075,95	453997,86
577	529188,18	454082,28
578	529279,56	454135,92
579	529371,93	454180,61
580	529456,35	454198,49
581	529626,19	454214,38
582	529818,87	454226,30
583	529957,92	454228,28
584	530069,16	454220,34
585	530247,94	454198,49
586	530398,91	454200,47
587	530504,19	454195,51
588	530644,23	454174,65
589	530776,33	454180,61
590	530906,44	454211,40
591	531164,68	454277,94
592	531273,93	454297,81
593	531442,78	454303,77
594	532126,11	454321,65

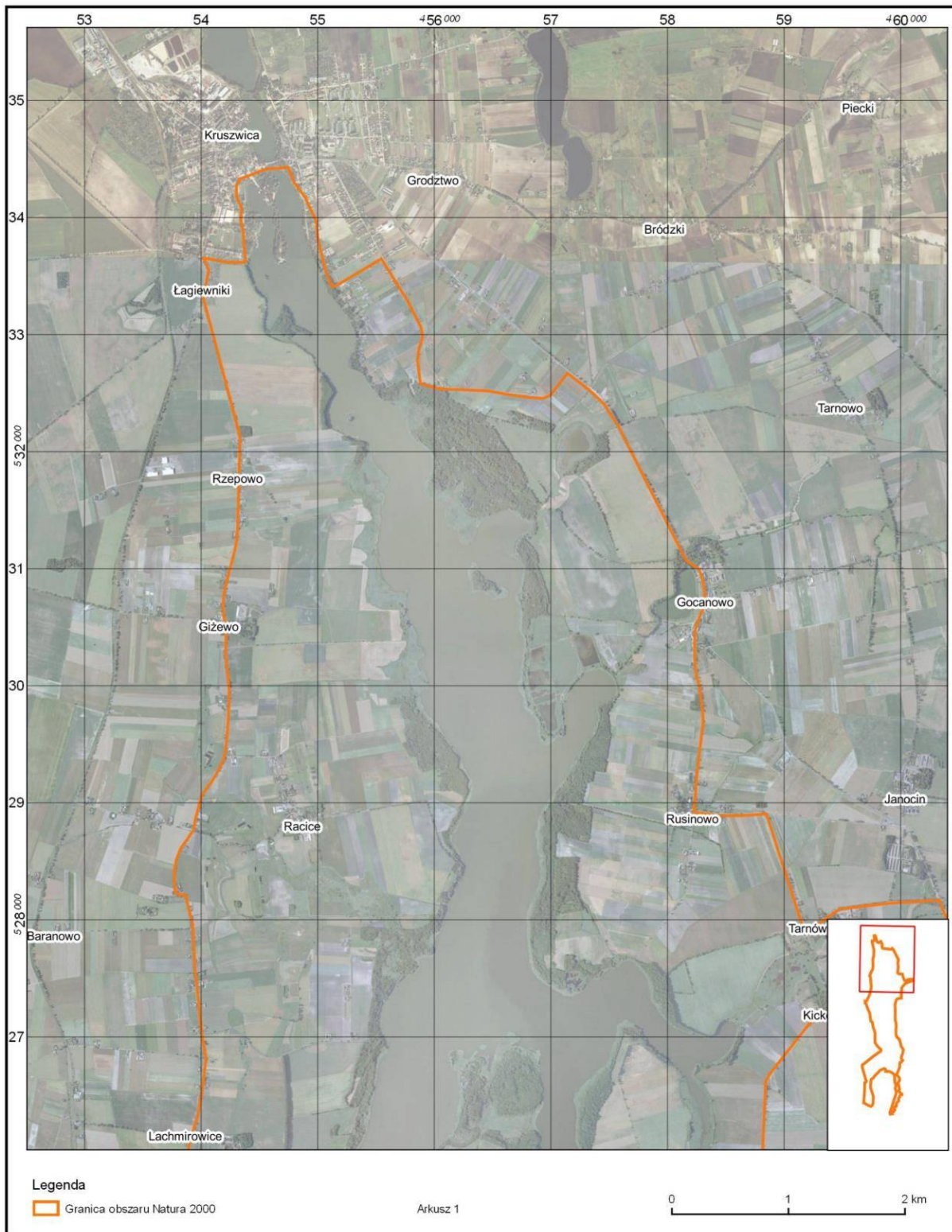
595	532449,90	454236,23
596	533312,01	454005,80
597	533544,42	454053,48
598	533665,81	454001,57
599	533667,03	454009,10
600	533653,46	454086,76
601	533650,10	454105,81
602	533648,36	454115,88
603	533646,52	454125,95
604	533644,78	454136,02
605	533643,04	454146,09
606	533641,30	454156,17
607	533639,47	454166,23
608	533637,73	454176,21
609	533635,99	454186,28
610	533634,25	454196,34
611	533632,41	454206,42
612	533630,67	454216,48
613	533628,93	454226,56
614	533627,19	454236,63
615	533627,63	454241,52
616	533627,63	454366,95
617	533881,24	454346,97
618	533975,63	454328,70
619	534080,27	454334,23
620	534178,43	454290,61
621	534276,59	454290,61
622	534336,58	454323,33
623	534423,83	454546,92
624	534440,20	454754,15

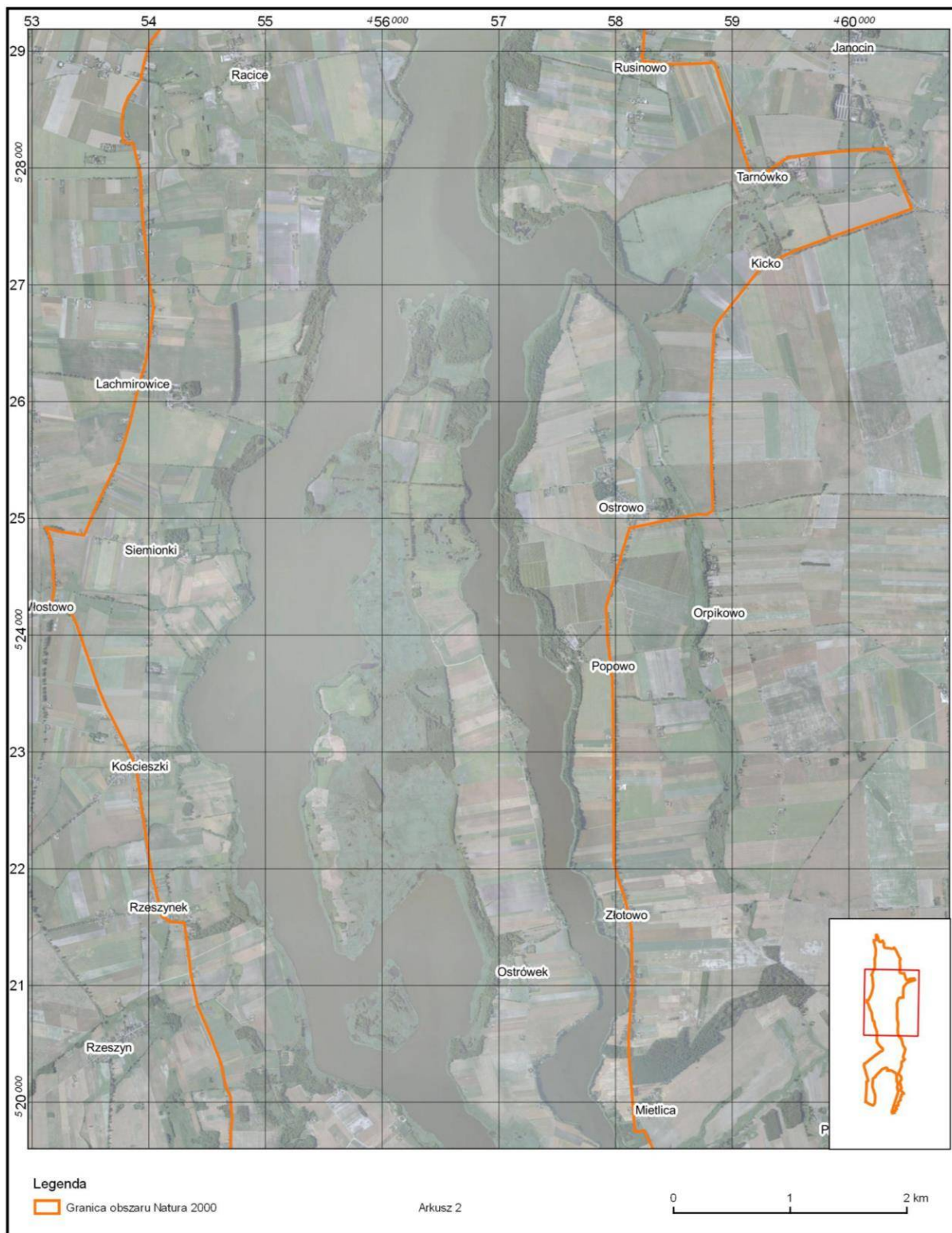
Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
*Joanna Natocińska*

Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
*Marek Machnikowski*  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy

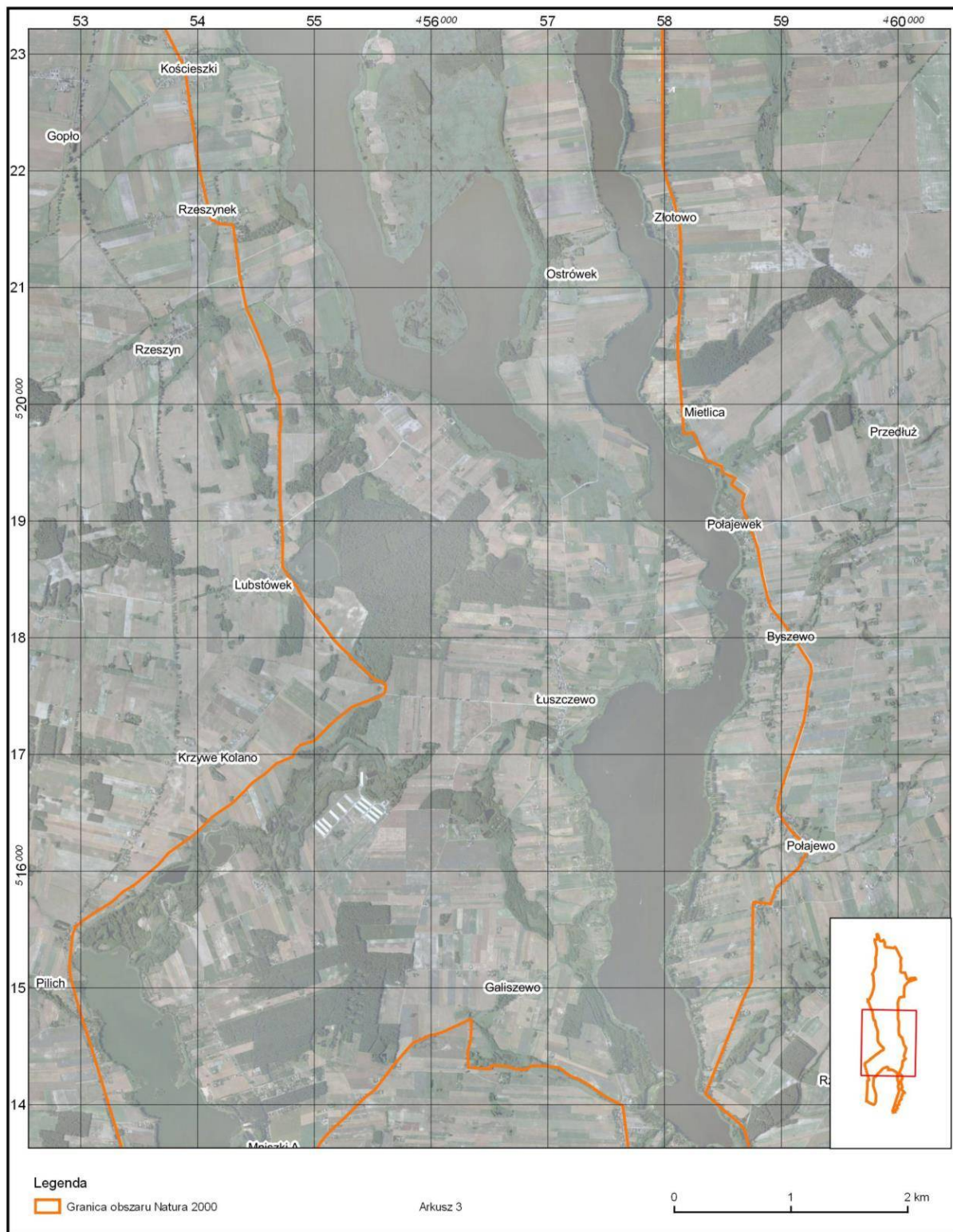
Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 lutego 2016 r.

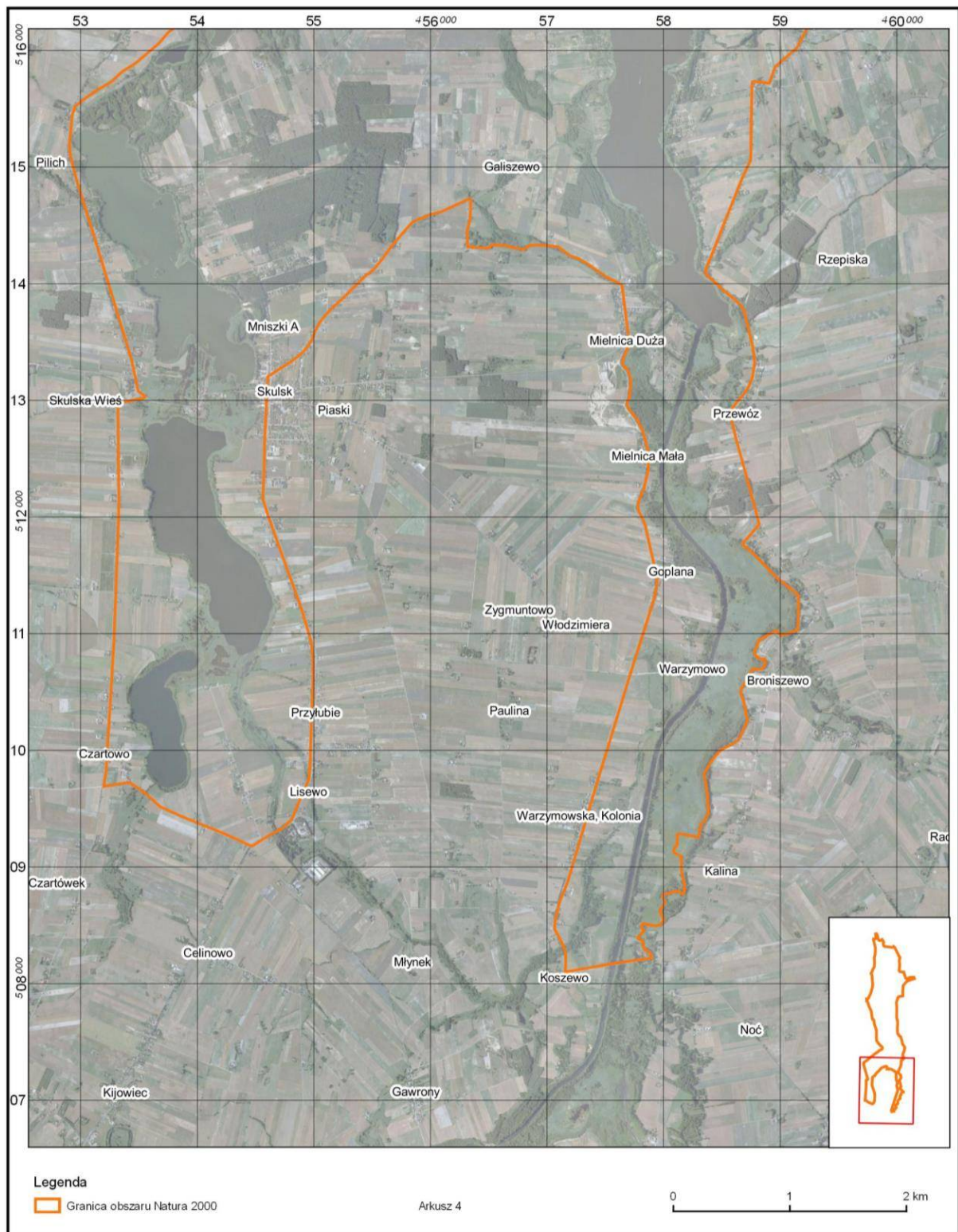
Mapa obszaru Natura 2000











Regionalny Dyrektor  
 Ochrony Środowiska  
 w Bydgoszczy  
*Jolanta Ratajczak*

Z up. Regionalnego Dyrektora  
 Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
*Marek Machnikowski*  
 Regionalny Konserwator Przyrody  
 w Bydgoszczy

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony

L.p.	Przedmioty ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	A005 <i>Podiceps cristatus</i> perkoz dwuczuby (populacja lęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; I01 obce gatunki inwazyjne; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy. F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci, a także płoszenie i niepokojenie ptaków (np. w okresie lęgowym). G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością. I01 obce gatunki inwazyjne: możliwe zagrożenie związane z obecnością i drapieżnictwem gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej. J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów, niszczenie trzcinowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.
2.	A021 <i>Botaurus stellaris</i> bąk (populacja lęgowa); A022 <i>Ixobrychus minutus</i> bączek (populacja lęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy. F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, a także płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym). G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym). J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych. J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów,

				niszczenie trzcinowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.
3.	A039 Anser fabalis gęś zbożowa (populacja migrująca)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 wyschnięcie	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu). E01.04 inne typy zabudowy, J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy; zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk (w tym żerowisk). F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków. G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków. K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.
4.	A039 Anser fabalis gęś zbożowa (populacja zimująca), A041 Anser albifrons gęś białoczelna (populacja zimująca)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 wyschnięcie	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu). E01.04 inne typy zabudowy, J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy; zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk. F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków. K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.
5.	A041 Anser albifrons gęś białoczelna (populacja migrująca)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.02	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu). F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków. E01.04 inne typy zabudowy, J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy; zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk (w tym

			antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 wyschnięcie	<p>żerowisk).</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością, np. w wyniku kolizji.</p> <p>J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych.</p> <p>K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
6.	A043 Anser anser gęgawa (populacja lęgowa)	A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; I01 obce gatunki inwazyjne J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 wyschnięcie	<p>A03.03 zaniechanie / brak koszenia, A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): zarzucenie użytkowania kośnego lub pasterskiego powoduje zarastanie terenów o charakterze łąkowym przez drzewa i krzewy.</p> <p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu).</p> <p>E01.04 inne typy zabudowy, J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy; zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk.</p> <p>F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym).</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością.</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne: możliwe zagrożenie związane z obecnością i drapieżnictwem gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej.</p> <p>J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych.</p> <p>K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
7.	A043 Anser anser gęgawa (populacja migrująca)	A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe	<p>A03.03 zaniechanie / brak koszenia, A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): zarzucenie użytkowania kośnego lub pasterskiego powoduje zarastanie terenów o charakterze łąkowym przez drzewa i krzewy.</p> <p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych</p>

		zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	<p>sporty wodne;  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;  J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;  K01.03 wyschnięcie</p>	<p>turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu).  E01.04 inne typy zabudowy, J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy; zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk.  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków.  G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością, np. w wyniku kolizji.  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych.  K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
8.	A051 <i>Anas strepera</i> krakwa (populacja lęgowa), A056 <i>Anas clypeata</i> płaskonos (populacja lęgowa), A061 <i>Aythya fuligula</i> czernica (populacja lęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe;  C03.03 produkcja energii wiatrowej;  E01.04 inne typy zabudowy;  F03.01 polowanie;  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo;  G01.01.01 motorowe sporty wodne;  I01 obce gatunki inwazyjne;  J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;  K01.03 wyschnięcie</p>	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.  C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu).  E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy.  F03.01 polowanie: możliwość przypadkowego zabicia osobnika gatunku w trakcie polowań w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi kaczek.  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym), a w przypadku czernicy dodatkowo zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci.  G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością.  I01 obce gatunki inwazyjne: możliwe zagrożenie związane z obecnością i drapieżnictwem gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej.  J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów, niszczenie trzciniowisk).  K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
9.	A061 <i>Aythya fuligula</i> czernica (populacja migrująca)	X brak zagrożeń i nacisków	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe;  C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p>	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.  C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego</p>

			<p>E01.04 inne typy zabudowy;  F03.01 polowanie;  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo;  G01.01.01 motorowe sporty wodne;  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;  K01.03 wyschnięcie</p>	<p>wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu).  E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy.  F03.01 polowanie: możliwość przypadkowego zabicia osobnika gatunku w trakcie polowań w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi kaczek.  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci, a także płoszenie i niepokojenie ptaków.  G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków, a także przypadkową śmiertelnością, np. w wyniku kolizji.  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych.  K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
10.	A193 <i>Sterna hirundo</i> rybitwa rzeczna (populacja lęgowa)	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe;  C03.03 produkcja energii wiatrowej;  E01.04 inne typy zabudowy;  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo;  G01.01.01 motorowe sporty wodne;  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;  K01.03 wyschnięcie</p>	<p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): zarastanie wysp (w tym „Wyspy Kormoranów”), powodujące zmniejszenie powierzchni dostępnych miejsc lęgowych.   01.04.01 kopalnie odkrywkowe: funkcjonowanie inwestycji może powodować osuszanie terenów przyległych do ostoi oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.  C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu).  E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy.  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci, a także płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym).  G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością, np. w wyniku kolizji.  J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych.  K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
11.	A118 <i>Rallus aquaticus</i> wodnik (populacja lęgowa), A125 <i>Fulica atra</i> łyśka (populacja	X brak zagrożeń i nacisków	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe;  E01.04 inne typy zabudowy;  F03.02.03 chwytanie,</p>	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła.  E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy.  F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb</p>

	łęgowa)		<p>trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; I01 obce gatunki inwazyjne; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie</p>	<p>może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie łęgowym). G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie łęgowym), a także przypadkową śmiertelnością. I01 obce gatunki inwazyjne: możliwe zagrożenie związane z obecnością i drapieżnictwem gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej. J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych. J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów, niszczenie trzcinowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
12.	A127 Grus grus żuraw (populacja migrująca)	X brak zagrożeń i nacisków	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 wyschnięcie</p>	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu). E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy. J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych. J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk: zabudowa brzegów jeziora (w tym nielegalna) oraz parcelacja gospodarstw rolnych mogą powodować ograniczenie lub zmianę funkcji obecnie wykorzystywanych siedlisk (w tym żerowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.</p>
13.	A272 Luscinia svecica podrózniczek (populacja łęgowa), A292 Locustella luscinioides brzęczka (populacja łęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; E01.04 inne typy zabudowy; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie</p>	<p>C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy. J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych. J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów, niszczenie trzcinowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk</p>



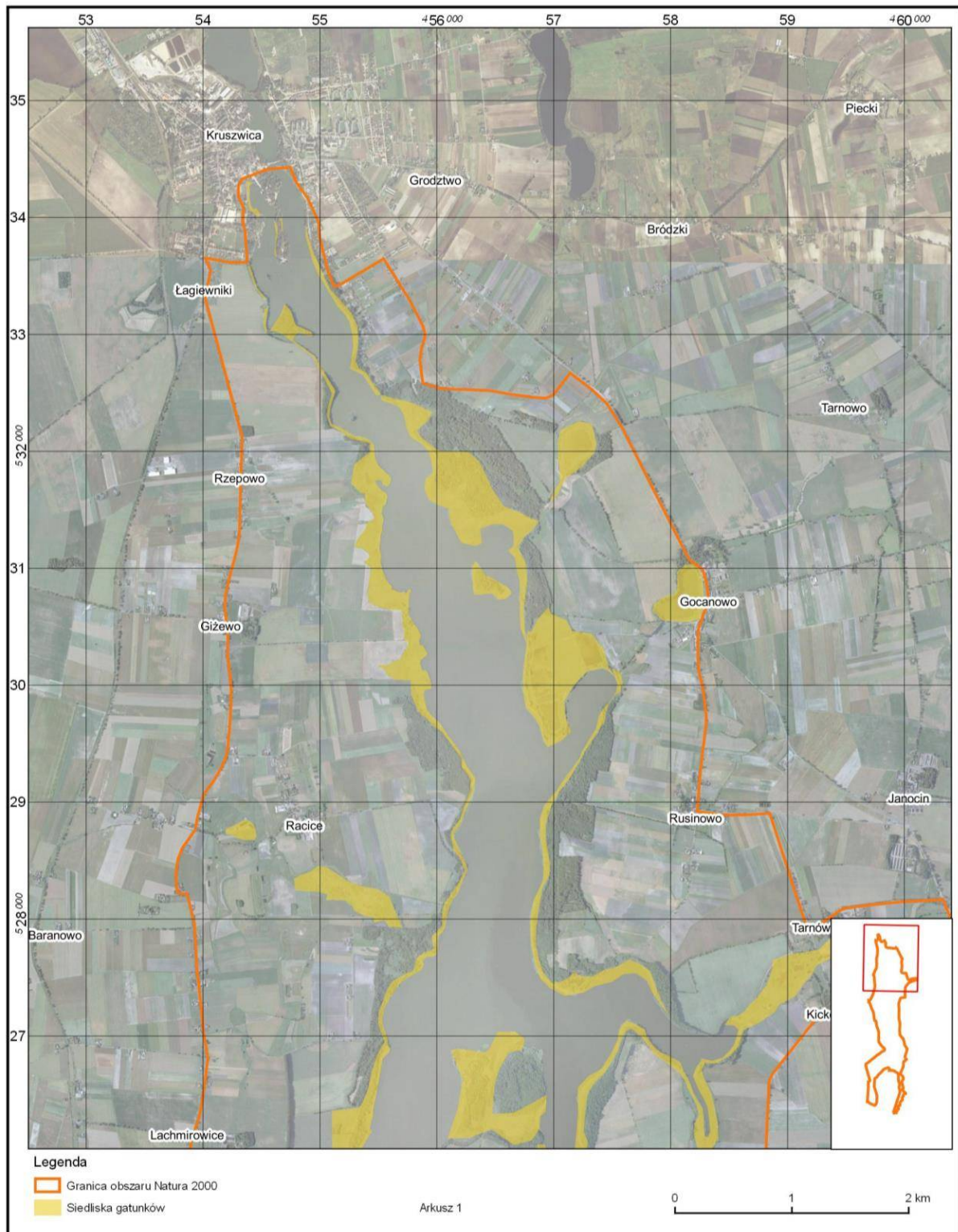
				przedmiotu ochrony.
14.	A298 <i>Acrocephalus arundinaceus</i> trzciniak (populacja lęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; E01.04 inne typy zabudowy; G01.01.01 motorowe sporty wodne; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. E01.04 inne typy zabudowy: zajęcie lub zniszczenie siedlisk w wyniku niekontrolowanej lub nielegalnej zabudowy. G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym). J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych. J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska: zmiana sposobu użytkowania siedlisk, wyszczególnionych w Załączniku Nr 3a do niniejszego zarządzenia (np. poprzez zabudowę brzegów zbiorników wodnych, budowę pomostów, niszczenie trzcinowisk). K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony. K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): stopniowe zarastanie trzcinowisk przez drzewa i krzewy może powodować utratę siedlisk gatunku.
15.	A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> kormoran (populacja lęgowa)	X brak zagrożeń i nacisków	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe; C03.03 produkcja energii wiatrowej; F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; K01.03 wyschnięcie	C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować, np. osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. C03.03 produkcja energii wiatrowej: powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu). F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo: kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci, a także płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym). G01.01.01 motorowe sporty wodne: niekontrolowane wykorzystanie akwenu Gopła dla motorowych sportów wodnych może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem ptaków (szczególnie w okresie lęgowym), a także przypadkową śmiertelnością, np. w wyniku kolizji. K01.03 wyschnięcie: obserwowane procesy związane z deficytem wód (np. na terenie Kujaw) w dłuższej perspektywie czasowej prowadzić mogą do pogorszenia stanu siedlisk przedmiotu ochrony.

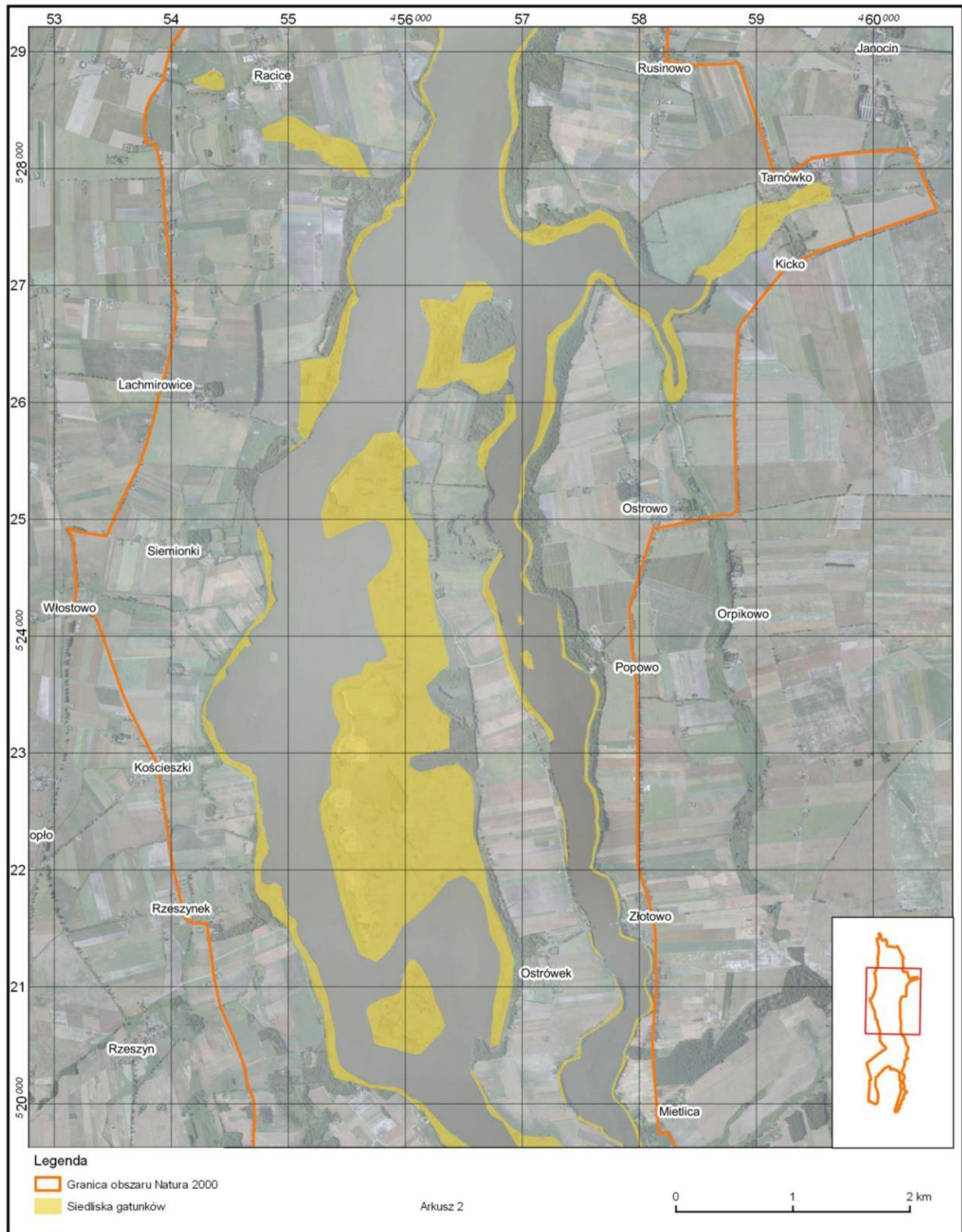
Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
w Bydgoszczy  
*Bożena Ratajczak*

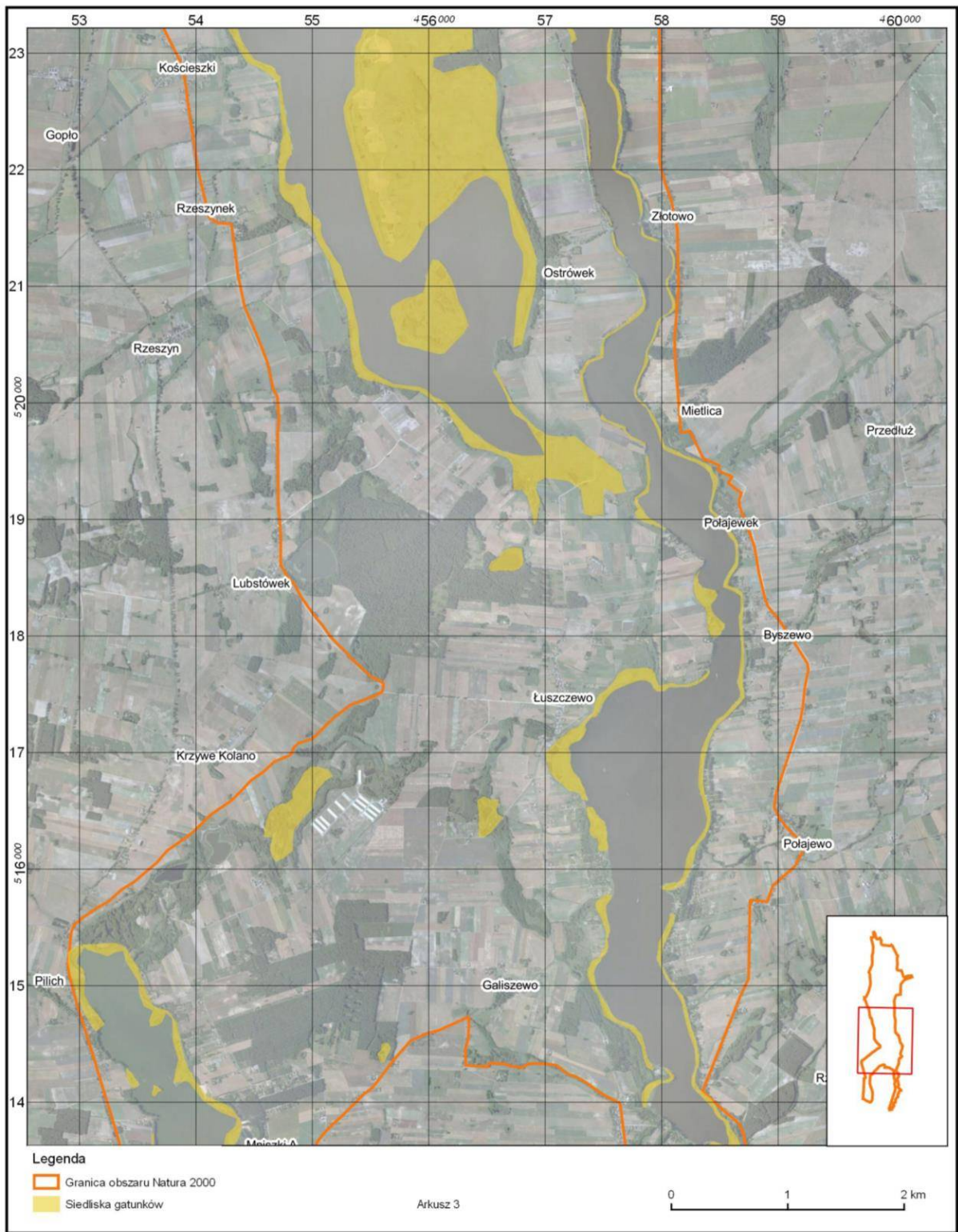
Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
*Marcel Machnikowski*  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy

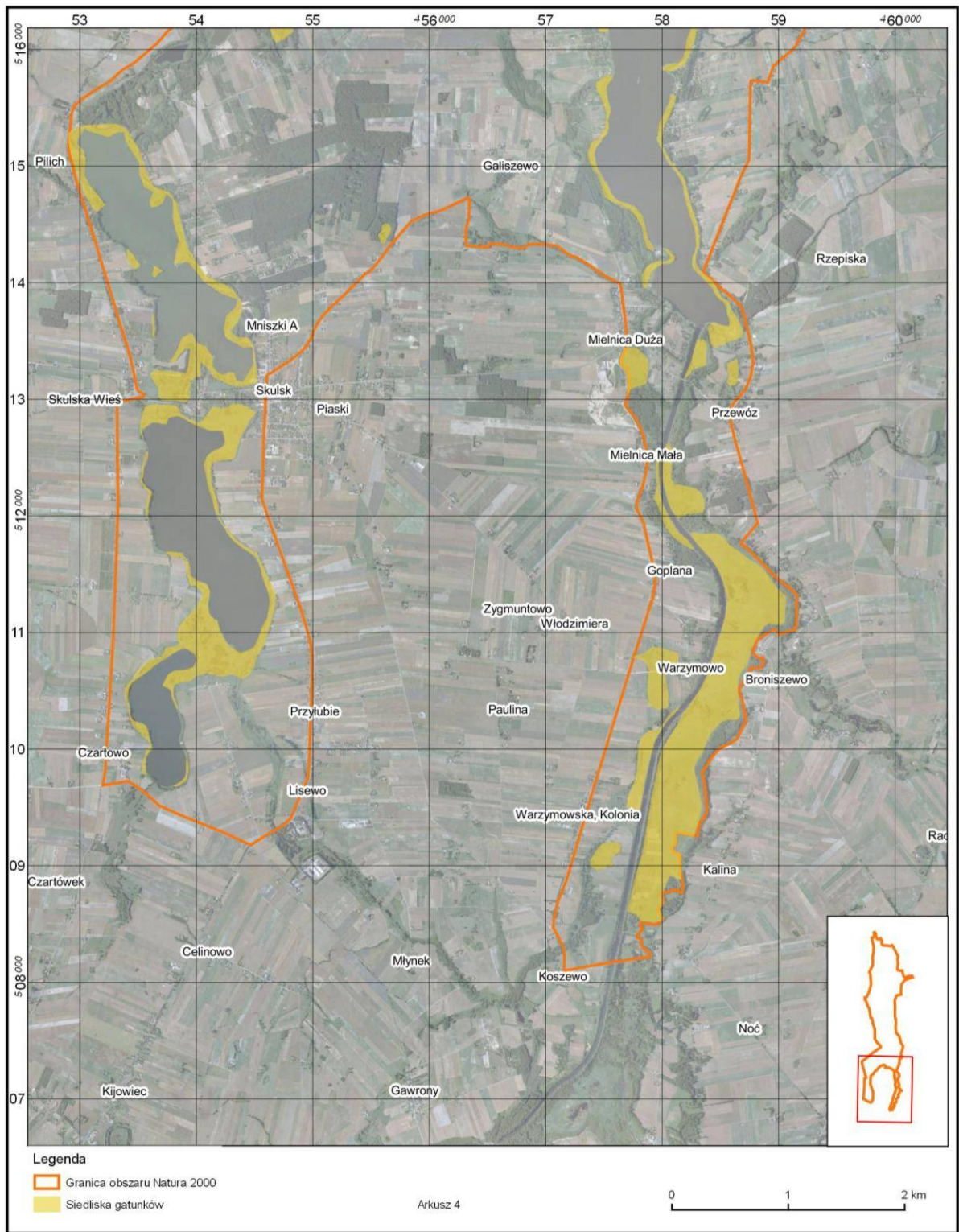
Załącznik Nr 3a do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 luego 2016 r.

Mapa siedlisk przedmiotów ochrony, narażonych na utratę lub zmniejszenie określonych cech siedliska









Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
w Bydgoszczy  
*Jołanta Ratajczak*

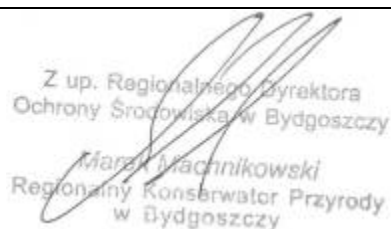
Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
*Marek Machnikowski*  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy

Załącznik Nr 4 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 lutego 2016 r.

### Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	A005 <i>Podiceps cristatus</i> perkoz dwuczuby (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 115 par lęgowych w obszarze.
2.	A021 <i>Botaurus stellaris</i> bąk (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 20 buczących samców w obszarze.
3.	A022 <i>Ixobrychus minutus</i> bączek (populacja lęgowa)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
4.	A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
5.	A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja zimująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
6.	A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
7.	A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja zimująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
8.	A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja lęgowa)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
9.	A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
10.	A051 <i>Anas strepera</i> krakwa (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 13 par lęgowych w obszarze.
11.	A056 <i>Anas clypeata</i> płaskonos (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 15 par lęgowych w obszarze.
12.	A061 <i>Aythya fuligula</i> czernica (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 50 par lęgowych w obszarze.
13.	A061 <i>Aythya fuligula</i> czernica (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
14.	A118 <i>Rallus aquaticus</i> wodnik (populacja lęgowa)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
15.	A125 <i>Fulica atra</i> łyska (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 220 par lęgowych w obszarze.
16.	A127 <i>Grus grus</i> żuraw (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
17.	A193 <i>Sterna hirundo</i> rybitwa rzeczna (populacja lęgowa)	Odtworzenie i utrzymanie siedlisk, pozwalających na utrzymanie co najmniej 45 par lęgowych w obszarze.
18.	A272 <i>Luscinia svecica</i> podróżniczek (populacja lęgowa)	Uzupełnienie stanu wiedzy oraz podjęcie działań ochronnych, określonych na podstawie uzupełnienia stanu wiedzy.
19.	A292 <i>Locustella luscinioides</i> brzęczka (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 35 par lęgowych w obszarze.
20.	A298 <i>Acrocephalus arundinaceus</i> trzciniak (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 400 par lęgowych w obszarze.
21.	A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> kormoran (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej 420 par lęgowych w obszarze.

Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
  
Joanna Ratajczak

Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
  
Marek Machnikowski  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy

Załącznik Nr 5 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 lutego 2016 r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony czynnej gatunków ptaków i ich siedlisk.				
1.	A193 <i>Sterna hirundo</i> rybitwa rzeczna (populacja lęgowa)	Coroczne wykaszanie roślinności zielonej i usuwanie krzewów zarastających naturalną piaszczystą wyspę tzw. „Wyspę Kormoranów” oraz wodowanie sztucznej wyspy lub wysp (w zależności od potrzeb).	Zatoka pięciu wysp oraz „Wyspa Kormoranów” na jeziorze Gopło	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w porozumieniu z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.				
2.	A005 <i>Podiceps cristatus</i> perkoz dwuczuby (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
3.	A021 <i>Botaurus stellaris</i> bąk (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon).	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
4.	A022 <i>Ixobrychus minutus</i> bączek (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon).	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
5.	A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja migrująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
6.	A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja zimująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu

7.	A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja migrująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
8.	A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja zimująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
9.	A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
10.	A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja migrująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
11.	A051 <i>Anas strepera</i> krakwa (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie). Monitoring ten należy połączyć z badaniem w zakresie wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
12.	A056 <i>Anas clypeata</i> płaskonos (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie). Monitoring ten należy połączyć z badaniem w zakresie wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
13.	A061 <i>Aythya fuligula</i> czernica (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
14.	A061 <i>Aythya fuligula</i>	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną	Obszar Natura	Regionalny Dyrektor



	czernica (populacja migrująca)	liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
15.	A118 <i>Rallus aquaticus</i> wodnik (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
16.	A125 <i>Fulica atra</i> łyśka (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
17.	A127 <i>Grus grus</i> żuraw (populacja migrująca)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (co najmniej w 1 sezonie).	Obszar Natura 2000 – noclegowiska oraz żerowiska (użytki zielone oraz pola uprawne)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
18.	A193 <i>Sterna hirundo</i> rybitwa rzeczna (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon). Monitoring ten należy połączyć z badaniem wpływu drapieżnictwa gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na populację gatunku w obszarze.	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
19.	A272 <i>Luscinia svecica</i> podróżniczek (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon).	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
20.	A292 <i>Locustella luscinoides</i> brzczcza (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon).	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
21.	A298 <i>Acrocephalus arundinaceus</i> trzciniak (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

		zadań ochronnych (min. 1 sezon).	wodne	w Poznaniu
22.	A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> kormoran (populacja lęgowa)	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze. Monitoring wykonać między 1., a 4. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon) oraz między 5., a 10. rokiem obowiązywania planu zadań ochronnych (min. 1 sezon).	Obszar Natura 2000 – wzdłuż brzegów jeziora Gopła, inne zbiorniki wodne	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony.				
23.	A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja lęgowa) A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja migrująca) A127 <i>Grus grus</i> żuraw (populacja migrująca)	Ustalenie (w ciągu pierwszych 5. lat obowiązywania planu zadań ochronnych) lokalizacji oraz wyznaczenie powierzchni wymagających działań związanych z odtworzeniem siedlisk łąkowych, uwzględniając konieczność pozostawienia skupień zarośli łąkowych i mikrosiedlisk gatunków cennych, w tym przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000.  W ramach ww. działania należy również przeanalizować zasadność oraz możliwość tworzenia upraw rolnych, z przeznaczeniem jako miejsca żerowania ptaków żerowisk zastępczych ograniczających obserwowaną presję gatunków na tereny upraw rolnych.	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
24.	A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja migrująca) A039 <i>Anser fabalis</i> gęś zbożowa (populacja zimująca) A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja migrująca) A041 <i>Anser albifrons</i> gęś białoczelna (populacja zimująca) A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja lęgowa) A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja migrująca) A127 <i>Grus grus</i> żuraw (populacja migrująca)	Określenie powierzchni (w ciągu pierwszych 5. lat obowiązywania planu zadań ochronnych), na których konieczne jest zachowanie siedlisk gatunku poprzez utrzymanie gospodarki rolnej, w tym łąkarskiej.	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu
25.	A021 <i>Botaurus stellaris</i> bąk (populacja lęgowa) A022 <i>Ixobrychus minutus</i> bączek (populacja lęgowa) A043 <i>Anser anser</i> gęgawa (populacja lęgowa) A118 <i>Rallus aquaticus</i> wodnik (populacja lęgowa) A272 <i>Luscinia svecica</i> podrózniczek (populacja lęgowa)	Określenie (w ciągu pierwszych 5. lat obowiązywania planu zadań ochronnych) możliwości i potrzeby poprawy warunków siedliskowych.	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu

*[Signature]*

Z up. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
Marek Maciejowski  
Regionalny Konsultant Pri. w Bydgoszczy

## Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ostoja Nadgoplańska PLB040004 jest dokumentem planistycznym sporządzanym przez sprawującego nadzór nad obszarem na okres 10 lat, w celu ochrony przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, zawierający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy. Plan zadań ochronnych (pzo) dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa, zgodnie z art. 28 ust. 8 ww. ustawy, ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru.

Obszar Natura 2000 wyznaczony został w celu ochrony gatunków ptaków (w tym lęgowych, migrujących oraz zimujących) wraz z ich siedliskami. Przedmiotami ochrony są następujące gatunki ptaków:

- A005 *Podiceps cristatus* perkoz dwuczuby (populacja lęgowa),
- A021 *Botaurus stellaris* bąk (populacja lęgowa),
- A022 *Ixobrychus minutus* bączek (populacja lęgowa),
- A039 *Anser fabalis* gęś zbożowa (populacja migrująca),
- A039 *Anser fabalis* gęś zbożowa (populacja zimująca),
- A041 *Anser albifrons* gęś białoczelna (populacja migrująca),
- A041 *Anser albifrons* gęś białoczelna (populacja zimująca),
- A043 *Anser anser* gęgawa (populacja lęgowa),
- A043 *Anser anser* gęgawa (populacja migrująca),
- A051 *Anas strepera* krakwa (populacja lęgowa),
- A056 *Anas clypeata* płaskonos (populacja lęgowa),
- A061 *Aythya fuligula* czernica (populacja lęgowa),
- A061 *Aythya fuligula* czernica (populacja migrująca),
- A118 *Rallus aquaticus* wodnik (populacja lęgowa),
- A125 *Fulica atra* łyska (populacja lęgowa),
- A127 *Grus grus* żuraw (populacja migrująca),
- A193 *Sterna hirundo* rybitwa rzeczna (populacja lęgowa),
- A272 *Luscinia svecica* podróżniczek (populacja lęgowa),
- A292 *Locustella luscinioides* brzęczka (populacja lęgowa),
- A298 *Acrocephalus arundinaceus* trzciniak (populacja lęgowa),
- A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* kormoran (populacja lęgowa).

Dla Ostoi Nadgoplańskiej zgromadzono bogatą dokumentację na temat awifauny w postaci materiałów publikowanych oraz opracowań niepublikowanych, które zostały przeanalizowane w ramach przygotowania niniejszego zarządzenia. Przykładowo były to:

- Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska 2011: Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (awifauna lęgowa);
- Brauze T., Kurkowski Ł., Golisz D., Górniak D., Baszanowski P. 2011: Inwentaryzacja ornitologiczna. Migracja wiosenna i jesienna ptaków w Ostoi Nadgoplańskiej PLB 040004;
- ECO-EXPERT 2012: Inwentaryzacja ornitologiczna w okresie migracji i zimowania dla 16 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000: Delta Świny PLB320002, Zalew Szczeciński PLB320009, Bagna Rozwarowskie PLB320001, Zatoka Pucka PLB220005, Zalew Wiślany

PLB280010, Ujście Wisły PLB220004, Dolina Dolnej Wisły PLB040003, Bagienna Dolina Narwi PLB200001, Dolina Dolnej Narwi PLB140014, Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002, Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005, Ostoja Nadgoplańska PLB040004, Zbiornik Mietkowski PLB020004, Grądy Odrzańskie PLB020002, Dolina Nidy PLB260001, Dolina Środkowego Bugu PLB06003;

- Wylegała P., Krąkowski B., Batycki A., Cierplikowski D. 2012. Zmiany liczebności lęgowych ptaków wodno-błotnych w Nadgoplu w latach 1988–2011. *Ornis Polonica* 2012, 53: 50–63.

Ponadto równolegle z analizą powyższych materiałów w latach 2014 i 2015 prowadzone były prace terenowe w obszarze Natura 2000, których celem było m.in. rozpoznanie zagrożeń istniejących i potencjalnych, a także ustalenie celów i działań ochronnych. Ww. prace prowadzone były przez pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (na terenie województwa kujawsko-pomorskiego) oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu (na terenie województwa wielkopolskiego).

W ramach przygotowania pzo stwierdzono, że najistotniejsze zagrożenia istniejące związane są z przekształceniami siedlisk (w tym miejsc lęgowych oraz miejsc koncentracji ptaków migrujących i zimujących) na skutek zaniechania użytkowania oraz postępującej sukcesji.

Zagrożenia potencjalne (których oddziaływanie przejawia się w chwili obecnej, przy czym w obecnej skali nie powoduje ryzyka pogorszenia stanu przedmiotów ochrony) związane są przede wszystkim z presją działalności człowieka na omawianym terenie, charakteryzującym się wysokimi walorami krajobrazowymi i turystycznymi.

Uwzględniając charakter i wartości przyrodnicze obszaru, w tym aktualny stan populacji poszczególnych przedmiotów ochrony określono cele działań ochronnych, skupiające się w szczególności na zachowaniu w stanie nie pogorszonym populacji lęgowych oraz migrujących gatunków, a także uzupełnienie wiedzy (wraz z ewentualnym podjęciem dodatkowych działań ochronnych) w niezbędnym zakresie.

Działania ochronne z zakresu ochrony czynnej skupiają się na wyeliminowaniu i ograniczeniu istniejącej presji w zakresie zachowania siedlisk (w tym miejsc lęgowych) przedmiotów ochrony. Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania obejmują w szczególności ochronę zachowawczą dogodnych siedlisk zajmowanych przez poszczególne przedmioty ochrony.

Przewidziano uzupełnienie stanu wiedzy w niezbędnym dla zachowania przedmiotów ochrony zakresie, zgodnie z załącznikiem nr 5. Ww. działanie pozwoli również na określenie potrzeby dodatkowych działań ochronnych, które realizowane będą po uzupełnieniu stanu wiedzy. Określone w pzo uzupełnienie stanu wiedzy ma na celu w szczególności wyznaczenie powierzchni, na których konieczne są działania w zakresie czynnej ochrony w odniesieniu do siedlisk łąkowych (istotnych dla utrzymania populacji gęgawy oraz żurawia), celem przeciwdziałania określonym w pzo zagrożeniom (istniejącym oraz potencjalnym). Przewidziano również potrzebę wyznaczenia terenów, na których należy utrzymać obecny sposób gospodarowania użytków o charakterze łąkowym, co ma na celu m.in. przeciwdziałanie stwierdzonym zagrożeniom (istniejącym oraz potencjalnym) dla gęsi oraz żurawia. Jednocześnie w odniesieniu do bąka, bączka, gęgawy, podrózniczka i wodnika przewidziane w pzo uzupełnienie stanu wiedzy obejmuje określenie możliwości poprawy istniejących warunków siedliskowych dla populacji lęgowych ww. gatunków.

Ponadto wszystkie gatunki stanowiące przedmioty ochrony objęte zostały monitoringiem (którego częstotliwość oraz zakres) dostosowano do biologii gatunków, trendów populacji, obserwowanych zagrożeń i nacisków, zgodnie z załącznikiem nr 5.

Określone w pzo działania ochronne służą realizacji określonych w niniejszym zarządzeniu celów ochronnych oraz uwzględniają konieczność utrzymania w stanie nie pogorszonym populacji gatunków, stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004, istnieje rezerwat przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia, gdzie obecnie obowiązują roczne zadania ochronne określone zarządzeniem Nr 11/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia”. Ww. rezerwat przyrody zajmuje powierzchnię 1988,61 ha, obejmując tym samym znaczną część jeziora Gopło. Rezerwat przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia nie ma planu ochrony, uwzględniającego zakres ustalony w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, w związku z powyższym niniejsze zarządzenie obejmuje cały obszar Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (zgodnie z art. 28 ust. 11 ww. ustawy brak jest podstaw do wyłączenia obszaru rezerwatu przyrody z pzo).

W trakcie opracowywania planu zadań ochronnych nie stwierdzono potrzeby określenia wskazań dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych do dokumentów planistycznych, zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

Informacje zgromadzone na potrzeby niniejszego planu zadań ochronnych są wystarczające dla prawidłowego zaplanowania działań ochronnych. Mając powyższe na uwadze nie stwierdzono potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

Obwieszczeniem z dnia 14 stycznia 2015 r. znak: WPN.6320.15.3.2014.2015.MO Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy poinformował o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004. Obwieszczeniem z dnia 19 lutego 2015 r., znak: WPN-I.6320.28.2014.JD Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu poinformował o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

Następnie obwieszczeniem z dnia 26 czerwca 2015 r., znak: WPN.6320.21.2.2015.MO Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy poinformował o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004. Obwieszczeniem z 6 lipca 2015 r., znak: WPN-I.6320.28.2014.JD Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu poinformował o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) obwieszczeniem z dnia 2 października 2015 r., znak: WPN.6320.21.7.2015.AM2 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004. Obwieszczeniem z dnia 5 października 2015 r., znak: WPN-I.64320.9.2015.MO, WPN-I.6320.28.2014.JD, WPN-III.6320.1.2015.WR, WPN-III.6320.2.2015.WR, WST.6401.58.2014.KC Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004.

W trakcie procesu planistycznego w dniu 15 października 2015 r. w m. Jeziora Wielkie przeprowadzono spotkanie dyskusyjne, w którym możliwość uczestnictwa miały zainteresowane strony.

W ten sposób zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w województwach kujawsko-pomorskim i wielkopolskim, na zasadach i w trybie określonym w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000.

W trakcie konsultacji społecznych zgłoszone zostały uwagi, zgodnie z poniższym zestawieniem.

I. Pan dr hab. Tadeusz Mizera, Wiceprzewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody przy RDOŚ w Poznaniu pismem z dnia 23 października 2015 r. wniósł do projektu zarządzenia następujące uwagi:

1. W przypadku perkoza dwuczubego, gęgawy (populacja lęgowa), krakwy, płaskonosy, czernicy (populacja lęgowa), wodnika, łyski, rybitwy rzecznej, podróżniczka, brzęczki i trzciniaaka jako zagrożenie istniejące należy dodać wpływ gatunków obcego pochodzenia jak norka amerykańska, jenot.

Uwagę uwzględniono częściowo, zagrożenie to zostało uwzględnione jako potencjalne, gdyż brak jest potwierdzenia rzeczywistego wpływu tego czynnika na stan zachowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000. Analiza dostępnych materiałów, wyniki przeprowadzonych na potrzeby pzo prac terenowych oraz uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych potwierdzają obecność norki amerykańskiej w ww. obszarze. Brak jest jednak danych na temat rzeczywistego wpływu gatunków obcych (w tym norki amerykańskiej) na przedmioty ochrony Ostoi Nadgoplańskiej. Należy wyjaśnić, że sama obecność gatunków o nieokreślonej liczebności nie może zostać uznana za zagrożenie istniejące, o ile nie wiąże się z rzeczywistym negatywnym oddziaływaniem na przedmioty ochrony Ostoi Nadgoplańskiej. Zaplanowano także uzupełnienie stanu wiedzy w tym zakresie prowadzone łącznie z monitoringiem gatunków.

Nie uwzględniono zagrożenia ze gatunków obcych w przypadku trzciniaaka, brzęczki oraz podróżniczka, gdyż nie stanowi ono realnego zagrożenia dla zachowania populacji ww. gatunków (na co wskazują m.in. opracowania „Gatunki obce w Polsce” IOP PAN <http://www.iop.krakow.pl/ias/>, „Gatunki obce w faunie Polski” IOP PAN <http://www.iop.krakow.pl/gatunkiobce/>).

2. Zagrożenie „F03.02.05 przypadkowe schwytywanie” zostało wskazane do usunięcia, jako zdublowane z zagrożeniem „F03.02.03 chwytywanie, trucie, kłusownictwo” (opisy obu zagrożeń wskazują na przypadkowe schwytywanie związane z kłusownictwem).

Uwagę uwzględniono.

3. W opisie zagrożenia „C01.04.01 kopalnie odkrywkowe: mogą powodować osuszanie terenu oraz zrzut wód kopalnianych do Gopła. Obecnie prowadzony monitoring nie wskazuje na istnienie negatywnego wpływu funkcjonowania kopalni, przy czym nie można wykluczyć wpływu ww. zjawisk w przyszłości” wskazano na zbędny opis „Obecnie prowadzony monitoring nie wskazuje na istnienie negatywnego wpływu funkcjonowania kopalni, przy czym nie można wykluczyć wpływu ww. zjawisk w przyszłości”, który należy usunąć.

Uwagę uwzględniono, jednocześnie redagując opis zagrożenia.

4. Dla populacji lęgowych bączka, rybitwy rzecznej, populacji migrującej żurawia wskazano, że są to gatunki kwalifikujące, co należy uwypuklić w treści zarządzenia, podkreślając rangę gatunku.

Uwagę uwzględniono poprzez przedstawienie opisu wartości przyrodniczych obszaru Natura 2000 w uzasadnieniu do zarządzenia. Należy podkreślić, że zakres pzo określony na podstawie art. 28 ustawy o ochronie przyrody nie przewiduje konieczności podkreślania rangi wybranych gatunków (dane dotyczące m.in. zachowania czy znaczenia populacji zawarte są w Standardowym Formularzu Danych – SDF), gdyż pzo obejmuje wszystkie przedmioty ochrony danego obszaru Natura 2000.

5. Zagrożenie potencjalne dla bączka „J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie: nielegalne zasypywanie śródpolnych zbiorników wodnych oraz osuszanie terenów podmokłych i bagiennych, mogące powodować niszczenie siedlisk potencjalnych i rzeczywistych” należy uwzględnić również dla bąka.

Uwagę uwzględniono.

6. Dla gęsi zbożowej oraz gęsi białoczelnej wskazano na zbędne określenie zagrożeń A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja), gdyż gatunek ten żeruje praktycznie wyłącznie na polach uprawnych (w

szczególności rzepaku). Podobnie wskazano na zbędne określenie zagrożenia F03.02.05 przypadkowe schwytnie, gdyż gatunek nie ten ulega zaplątaniu w sieci

Uwagę uwzględniono poprzez usunięcie ww. zagrożeń dla wymienionych przedmiotów ochrony.

7. Wskazano na możliwość „połączenia” gatunków gęsi zbożowej (populacja zimująca) i gęsi białoczelnej (populacja zimująca), krakwy i płaskonosy, brzęczki i trzciniaka (oraz innych gatunków o identycznych zagrożeniach) w treści tabeli omawiającej zagrożenia oraz zawarcie w tabeli opisującej zagrożenia wyłącznie kodów zagrożeń, podając jednocześnie ich opisy pod tabelą.

Uwagę uwzględniono poprzez wspólne zastosowanie opisów zagrożeń dla gatunków, dla których charakterystyka rozpoznanych zagrożeń jest zbieżna oraz zredagowanie (skrócenie) opisów zagrożeń. Z uwagi na fakt, że te same kody zagrożeń mogą posiadać różne opisy (np. zagrożenie F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo - zależnie od możliwości przypadkowego zaplątania ptaków w sieci) opisy zagrożeń pozostawiono w treści tabeli. Jednocześnie dla brzęczki i trzciniaka zidentyfikowano różne zagrożenia, stąd gatunki te ujęte zostały oddzielnie.

8. Dla gęgawy wskazano na niewielkie faktyczne znaczenie przypadkowego zaplątania się w sieci ptaków.

Uwagę uwzględniono, usuwając ww. zagrożenie dla gatunku.

9. Dla gęgawy (populacja migrująca) zwrócono się z zapytaniem czy cyt. „liczba migrujących gęgaw uzasadnia wpisanie ich na tę listę?”

W odpowiedzi należy wyjaśnić, że populacja migrująca gęgawy w obszarze liczy ponad 21.500 osobników. Populacja ta uzyskała w SDF ocenę ogólną B. Gęgawa (populacja migrująca) stanowi zatem przedmiot ochrony omawianego obszaru Natura 2000 i zgodnie z zakresem pzo musi zostać uwzględniona w treści zarządzenia. Brak jest podstaw do wykreślenia tego gatunku z listy przedmiotów ochrony Ostoi Nadgoplańskiej.

10. W przypadku czernicy wskazano, że tylko ten gatunek kaczek może zaplątywać się w sieci.

Uwagę uwzględniono, usuwając zagrożenie związane z przypadkowym zaplątaniem w sieci dla innych gatunków kaczek.

11. Dla kormorana zwrócono się z zapytaniem, czy regionalne dyrekcje ochrony środowiska wydają zezwolenia na zabicie osobników na okolicznych jeziorach i stawach.

W odpowiedzi należy wyjaśnić, że kormoran objęty został ochroną częściową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348). Procedura wydawania zezwoleń w odniesieniu do derogacji w zakresie ochrony gatunkowej jest ściśle uregulowana w art. 56 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym zezwolenia mogą zostać udzielone wyłącznie „jeśli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków (...) zwierząt”. W związku z powyższym kwestia wydawania zezwoleń jest w gestii regionalnych dyrektorów ochrony środowiska i wykracza poza zakres pzo.

12. W tabeli przedstawiającej cele działań ochronnych wskazano na „połączenie” gatunków o zbieżnych lub podobnych celach ochrony.

Uwagi nie uwzględniono. Zgodnie z obowiązującymi standardami pzo oraz zaleceniami Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, cele ochrony podaje się dla każdego z gatunków oddzielnie.

13. W tabeli obejmującej cele działań ochronnych wskazano, że cyt. „określanie precyzyjne minimalnej liczby par lęgowych jest ryzykowne, tym bardziej że trendy populacyjne w przypadku wielu tych gatunków są spadające a na czynniki ograniczające liczebność RDOŚ nie mają żadnego wpływu np. wzrost liczby obcych gatunków ssaków”. Podobnie w przypadku płaskonosy, krakwy i czernicy wskazano że utrzymanie określonej w pzo ilości par lęgowych „może być w dłuższej perspektywie mało realne”. W przypadku łyski wskazano, że cyt. „gatunek drastycznie zmniejsza swą

liczebność w wyniku presji obcych gatunków ssaków drapieżnych, na Gople spadek aż o 75% w porównaniu do lat 1980.”. Podobnie dla brzęczki określono, że cyt. „gatunek drastycznie zmniejsza swą liczebność na Gople, w porównaniu do lat 1980. aż o 80%”. Dla perkoza dwuczubego wskazano z kolei, że cyt. „gatunek drastycznie zmniejsza liczebność, na Gople zanotowano spadek z 422 par (1988-1995) do zaledwie 117-125 w roku 2011, zachowanie lokalnej populacji na poziomie 115 par z uwagi na wzrost obcych gatunków ssaków drapieżnych jest mało realne”

Uwagi nie uwzględniono, gdyż celem pzo jest m.in. ustalenie i podjęcie działań w zakresie zachowania w stanie nie pogorszonego przedmiotów ochrony (co wynika wprost, np. z art. 28, jak również z art. 33 ustawy o ochronie przyrody). Ilości par lęgowych zostały określone na podstawie aktualnego SDF. Odnosząc się do kwestii czynników ograniczających liczebność populacji (np. wskazanego wzrostu liczby obcych gatunków ssaków) należy wyjaśnić, że pzo określa m.in. niezbędne działania dla wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń istniejących, a także niektórych potencjalnych (w tym związanych z gatunkami obcymi). Oddziaływanie zagrożenia nie może być zatem argumentem pozwalającym na zmniejszenie ilości par lęgowych w obszarze, a tym samym pogorszenie stanu ochrony populacji, będącej przedmiotem ochrony. Odrębną kwestią są naturalne fluktuacje populacji (w tym krajowych i regionalnych), przy czym weryfikacja w tym zakresie prowadzona jest m.in. w ramach monitoringu przedmiotów ochrony (który powinien określić również przyczyny ewentualnego niezachowania przewidzianej w SDF ilości par lęgowych gatunku w obszarze). Należy również dodać, że zgodnie ze stanowiskiem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (pismo z dnia 27 września 2013 r., znak: DON-WP.082.1.20.2013.jb) cele działań ochronnych należy określać jasno i precyzyjnie, w sposób weryfikowalny i mierzalny.

14. W tabeli obejmującej cele działań ochronnych w przypadku trzciniaka wskazano, że cyt. „zachowanie aż 400 par może być w dłuższej perspektywie mało realne choć liczebność w latach 1988 i 2011 były zbliżone, do monitoringu na tak rozległym obszarze potrzebna będzie duża grupa ornitologów, zaplanować badania ilościowe na powierzchniach próbnych”. Dla bączka podobnie wskazano, że cyt. „gatunek bardzo trudno wykrywalny, mogą występować też naturalne zmiany liczebności, ustalenie liczby minimalnej jest b. ryzykowne”, a dla podrózniczka, że jest to cyt. „gatunek trudny do inwentaryzacji z uwagi na nocny tryb życia, duża wielkość ostoi wymagać będzie intensywnej pracy grupy doświadczonych ornitologów, zalecam kontrolę znanych stanowisk oraz kontrolę kilka miejsc potencjalnego występowania, w porównaniu do lat 1980. zanotowano spadek z 16 do 4 par w 2011 r.” Podobną uwagę zgłoszono do wodnika (cyt. „gatunek bardzo trudny do inwentaryzacji, oceny wielkości populacji lęgowych w dużym stopniu są uzależnione od stosowanej metodyki badań i doświadczenia ornitologów”)

W zakresie realności (oraz potrzeby) zachowania nie pogorszonego stanu ochrony gatunku oraz naturalnych fluktuacji, stosowne wyjaśnienia przedstawiono w punkcie 13. Jednocześnie odnosząc się do potrzeby zaangażowania znacznej ilości ornitologów oraz szerokiego zakresu badań, argumenty te nie mogą stanowić podstawy do zmiany założonego celu ochrony.

15. W przypadku płaskonosy wskazano na potrzebę korekty kodu gatunku (A056).

Uwagę uwzględniono.

16. W tabeli obejmującej cele działań ochronnych dla bąka wskazano, że należy obniżyć liczbę terytoriów z 20 do 15 oraz że cyt. „dla bąka ustala się liczbę terytorialnych samców a nie par”.

Uwag nie uwzględniono. W ww. uwagach nie wskazano podstaw do zmiany ilości par lęgowych bąka w obszarze Natura 2000, która jest zgodna z SDF i została ustalona m.in. na podstawie publikacji Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska 2011: Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (awifauna lęgowa). Co więcej, Pan dr hab. Tadeusz Mizera, we wstępie pisma z dnia 23 października 2015 r. stwierdza że cyt. „do ich wyników nie wnoszę zastrzeżeń”. W związku z powyższym brak jest podstaw uzasadniających konieczność zmiany ilości par lęgowych tego gatunku z 20 do 15 (co wiązałoby się z



pogorszeniem stanu ochrony dla tego przedmiotu ochrony). Uwagę w zakresie ustalenia samców w przypadku bąka uwzględniono, jako zgodną ze wskazaniami SDF.

17. W tabeli obejmującej cele działań ochronnych dla kormorana wskazano, że cyt. „wielkość kolonii ulega znacznym wahaniom zarówno z przyczyn naturalnych jak tępienia przez rybaków”.

W odpowiedzi należy powtórzyć, że zgodnie z obowiązującymi uwarunkowaniami prawnymi, kormoran jest objęty ochroną częściową, a zabicie osobników tego gatunku wymaga uzyskania stosownego zezwolenia (szczegóły opisano w punkcie 11). W trakcie przygotowania pzo (w tym analizy publikacji oraz prac terenowych) nie potwierdzono nielegalnego zabijania osobników tego gatunku, jak również nie określono, aby wskazane tępienie przez rybaków stanowiło zagrożenie dla populacji gatunku. Należy również dodać, że w przypadku stwierdzenia nielegalnego zabijania osobników gatunków chronionych zastosowanie znajduje art. 131 ust. 14 ustawy o ochronie przyrody, określający odpowiedzialność prawną w tym zakresie.

18. W tabeli obejmującej cele działań ochronnych dla rybitwy rzecznej wskazano, że „gatunek podlega silnym wahaniom z sezonu na sezon, zalecam kontrole liczby kolonii, a na zmiany w liczby ptaków mogą mieć wpływ sytuacji w koloniach na okolicznych jeziorach konińskich”.

Uwagę uwzględniono poprzez wskazanie, że celem ochrony jest odtworzenie i utrzymanie siedlisk lęgowych zapewniających utrzymanie co najmniej 45 par lęgowych gatunku. Powyższe uwzględnia zatem fluktuacje gatunku, gdyż siedliska te nie muszą być wykorzystywane corocznie (np. w przypadku zajęcia innych wysp, w tym poza obszarem Natura 2000).

19. W tabeli określającej działania ochronne wskazano, że cyt. „na początek należy wpisać działania na rzecz gatunków kwalifikujących tę ostoję czyli żurawia , brzęczkę i rybitwę rzeczną w celu podniesienia rangi tego dokumentu”.

Uwagi nie uwzględniono. Zgodnie z przyjętym standardem tabeli w pierwszej kolejności przedstawia się działania dotyczące ochrony czynnej gatunków ptaków i ich siedlisk, dalej: związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania, dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych oraz uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony. Brak jest podstaw do przedstawiania w pierwszej kolejności ww. gatunków (które, podobnie jak pozostałe gatunki objęte pzo, stanowią przedmioty ochrony obszaru Natura 2000) oraz różnicowania na mniej lub bardziej istotne. Jednocześnie dla czytelności tabeli, gatunki (przedmioty ochrony) w konkretnych działaniach zostały uszeregowane wg kodów gatunków.

20. Wskazano, że przewidziane działania dotyczące ochrony czynnej gatunków ptaków i ich siedlisk cyt. „służą tylko ochronie gęgawy i małym stopniu żurawiowi. Dla gęsi zbożowych i gęsi białoczelnej nie mają znaczenia, gdyż ptaki te na Gople nocują a żerują na okolicznych polach”.

Uwagę uwzględniono, korygując listę gatunków, dla których prowadzone będzie ww. działanie ochronne.

21. W ww. działaniu wskazano również, że cyt. „odtworzenie co najmniej 30 ha wilgotnych łąk, jest godne pochwały, lecz nie zagwarantuje utrzymania lokalnej populacji gęgawy liczącej około 200 par”.

W odpowiedzi należy wyjaśnić, że stan populacji lęgowej gęgawy to 190 par (co uwzględniono w celach ochrony). Populacja ta funkcjonuje w obecnie istniejących warunkach. Zatem odtworzenie ww. powierzchni 30 ha (lub większej) nie ma na celu wyłącznie utrzymania ww. populacji, lecz w praktyce poprawę obecnych warunków siedliskowych w celu utrzymania co najmniej niepogorszonego stanu populacji tego gatunku. Jednocześnie, uwzględniając uwagę Nadleśnictwa Miradz działanie to zostało opisane, jako składowa uzupełnienia stanu wiedzy w omawianym zakresie w Załączniku Nr 5. Tym samym, w związku z planowanym uzupełnieniem stanu wiedzy, zrezygnowano z określania powierzchni,.

22. Wskazano na konieczność sprecyzowania działania ochrony czynnej obejmującego wycinanie, karczowanie i karpowanie, zarośli wierzbowych, zakrzewień (...) oraz wywóz biomasy.

Uwagę uwzględniono, modyfikując opis działania.

23. W zakresie działania ochrony czynnej obejmującego pozostawienie skupień zarośli łożowych i mikrosiedlisk, pełniących funkcję mikrosiedlisk wskazano na potrzebę zmiany opisu działania na „skupienia zarośli łożowych i mikrosiedlisk gatunków cennych” oraz usunięcie informacji nt. podróźniczka.

Uwagę uwzględniono.

24. W odniesieniu do działania ochrony czynnej „Przewidziane działania obligatoryjne i fakultatywne prowadzić w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych oraz (w zakresie wymagającym uzupełnienia stanu wiedzy) po uzupełnieniu stanu wiedzy w zakresie ustalenia dokładnej lokalizacji płatów wymagających zastosowania prac związanych z odtworzeniem siedlisk łąkowych oraz po określeniu możliwości oraz zasadności tworzenia poletek zaporowych” wskazano na konieczność usunięcia sformułowania „(w zakresie wymagającym uzupełnienia stanu wiedzy)” oraz wyjaśnienie czym są poletka zaporowe.

Uwagę uwzględniono. Należy przy tym wyjaśnić, że ewentualne utworzenie żerowisk zastępczych (pierwotnie opisanych jako tzw. poletka zaporowe) poprzedzone uzupełnieniem stanu wiedzy w tym zakresie (określającym m.in. zasadność i faktyczną potrzebę podjęcia ww. działania). Zawarte w pzo wskazanie wynika z obserwowanej presji ptaków (w tym przedmiotów ochrony) na pola uprawne (stanowiące często własność prywatną) oraz ma na celu określenie (i ewentualne wdrożenie) działań ograniczających obserwowaną presję.

Jednocześnie opis omawianych działań zmodyfikowano, gdyż powyższa uwaga była zbieżna z sugestią Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pkt 9 uwag GDOŚ), a także zredagowano opis zagrożenia, podając żerowiska zastępcze w miejsce poletek zaporowych.

25. W zakresie działania obejmującego zachowanie siedlisk gatunku poprzez utrzymanie gospodarki rolnej, w tym łąkarskiej przewidzianego dla gęsi oraz żurawia wskazano, że działania te dotyczą jedynie gęgawy i żurawia, gdyż pozostałe gatunki (gęś białoczelna i gęś zbożowa) żerują na polach uprawnych. Ponadto, zwrócono się z zapytaniem na jakim obszarze będzie realizowane to działanie.

Uwagi w zakresie korekty listy gatunków nie uwzględniono. Zgodnie z treścią ww. działania ochronne obejmuje zachowanie siedlisk na gruntach rolnych, w tym na łąkach. Pod pojęciem grunty rolne należy zatem rozumieć nie tylko tereny łąkowe, ale również obszary upraw rolnych, które są istotne, np. dla żerowania gęsi białoczelnej i gęsi zbożowej (co potwierdza także wniesiona uwaga).

Jednocześnie w zakresie powierzchni, na której działanie to będzie realizowane, należy wyjaśnić, że zostanie ona ustalona po uzupełnieniu stanu wiedzy w tym zakresie. W związku z powyższym przedmiotowe działanie zostało przeniesione do działań obejmujących uzupełnienie stanu wiedzy. W kwestii wskazania podmiotu odpowiedzialnego za realizację działania (właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000), należy wyjaśnić, że wskazanie to jest zgodne ze stanowiskiem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przedstawionego pismem z dnia 28 marca 2011 r., znak: DON-WP.082.1.7.2011.jb. Jednocześnie z uwagi na uwzględnienie ww. działania w ramach uzupełnienia stanu wiedzy, podmiotem odpowiedzialnym w tym zakresie (tj. uzupełnienia stanu wiedzy) jest właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska.

26. W zakresie działania obejmującego „Zapobiegnięcie utracie miejsc łągowych poprzez ochronę zachowawczą siedlisk łągowych oraz obszarów wychowu młodych gatunku” zgłoszono następujące uwagi:

- konieczność zmiany słowa „zapobiegnięcie” na „zapobieganie”,
- co oznacza ochrona zachowawcza dla gatunków?,
- czy te gatunki mają odrębne obszary wychowu młodych?

Uwaga bezprzedmiotowa. Działanie ochronne zostało usunięte, gdyż ochrona może być realizowana zgodnie z posiadanymi przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska kompetencjami (np. w zakresie uzgodnień inwestycji, procedury oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 czy wydawania derogacji w zakresie gatunków chronionych) i, jako wynikające z odrębnych uwarunkowań prawnych, nie może zostać powielone w pzo. Jednocześnie dodano zbiorczą mapę prezentującą lokalizację siedlisk narażonych na utratę w ramach stwierdzonych zagrożeń potencjalnych.

27. Wskazano, że tabelę dotyczącą monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych można uprościć poprzez „połączenie” gatunków, dla których zakres działania jest taki sam.

Uwagi nie uwzględniono. Zgodnie z obowiązującym standardem pzo oraz wskazaniami Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, działania w zakresie monitoringu określa się dla każdego z gatunków odrębnie.

28. W zakresie monitoringu trzciniaka wskazano, że cyt. „W całej ostoi monitoring mało realny, zalecam wybrać transekty lub stałe powierzchnie 1 x 1 km wybrane drogą losową.”

W odpowiedzi na powyższe należy wyjaśnić, że monitoring nie prowadzi się fizycznie na terenie całej ostoi, lecz na wybranych powierzchniach próbnych, transektach itd. Jednocześnie monitoring należy prowadzić w sposób reprezentatywny dla całego obszaru Natura 2000, a jego celem jest określenie stanu przedmiotu ochrony i realizacji celów działań ochronnych dla tego obszaru. Na tej podstawie określono, że monitoring należy prowadzić w obszarze Natura 2000, koncentrując się rejonie potencjalnych i faktycznych siedlisk gatunku. Szczegółowy sposób prowadzenia monitoringu zostanie określony przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska, odpowiedzialnego za realizację działania. Sposób ten powinien być zgodny z wymogami ochrony obszaru oraz obowiązującymi wskazaniami metodycznymi w zakresie jego prowadzenia. Mając na uwadze zgłoszone zastrzeżenia zredagowano opis w zakresie obszaru prowadzenia monitoringu przedmiotów ochrony.

29. W odniesieniu do monitoringu czernicy wskazano, że gatunek ten nie żeruje na polach i użytkach rolnych.

Uwagę uwzględniono.

30. W przypadku rybitwy rzecznej, bączka i brzęczki wskazano na potrzebę dodatkowego monitoringu w ciągu od 1 do 4 lat obowiązywania pzo.

Uwagę uwzględniono.

31. W przypadku podróżniczka wskazano, że jest to cyt. „gatunek bardzo trudny do monitorowania z uwagi na biologię rozrodu, przemieszczanie się ptaków po utracie lęgu, znaczną frakcję osobników niełęgowych”.

W odpowiedzi należy wyjaśnić, że w ramach prowadzenia monitoringu należy uwzględnić biologię gatunku oraz ewentualne trudności z nią związane. W przypadku takiej konieczności, możliwe jest powtórzenie prac w kolejnym sezonie lub sezonach.

32. W przypadku kormorana wskazano, że cyt. „z uwagi na duże znaczenie gospodarcze kormorana i potencjalne wnioski o zgodę na odstrzał zalecam częstsze liczenia liczby gniazd w kolonii przez służby np. RDOŚ”.

Uwagę uwzględniono częściowo poprzez wskazanie dodatkowego monitoringu gatunku w ciągu od 1 do 4 lat obowiązywania pzo. Jednocześnie należy powtórzyć, że kwestie wydania zezwolenia na zabicie osobników regulują odrębne przepisy prawne (art. 56 ustawy o ochronie przyrody) i zezwolenie takie może zostać udzielone wyłącznie w przypadku pewności braku

negatywnego wpływu na populację gatunku. Zatem ewentualne dodatkowe kontrole miejsc rozrodu kormorana, w razie takiej potrzeby, powinny być prowadzone na etapie weryfikacji wniosku na odstępstwa od zakazów w zakresie ochrony gatunkowej względem omawianego gatunku).

33. W odniesieniu do działania w zakresie uzupełnienia stanu wiedzy dotyczącego przeanalizowania zasadności oraz możliwości tworzenia upraw rolnych, z przeznaczeniem jako miejsca żerowania ptaków tzw. poletek zaporowych, ograniczających obserwowaną presję gatunków na tereny upraw rolnych wskazano, że cyt. „działanie nierealne, poletka zaporowe tworzy się w lasach zwierzyny (dzik) ale nie da się w ten sposób powstrzymać żerowania gęsi i żurawi na polach”.

W odpowiedzi na powyższe należy wyjaśnić, że jest to próba działania ograniczającego potencjalną uciążliwość dla użytkowników pól uprawnych, a możliwość jej wdrożenia i ewentualna efektywność zostanie zweryfikowana podczas badań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy. zasadność i możliwość podjęcia ww. działania zostanie zweryfikowana w ramach uzupełnienia stanu wiedzy. W chwili obecnej brak jest podstaw do stwierdzenia, że jest to działanie nierealne. Jednocześnie celem działania nie jest powstrzymanie żerowania gęsi i żurawi na polach, lecz ograniczenie obserwowanej presji tych gatunków na pola uprawne i ograniczenia skali szkód w uprawach rolnych, które te gatunki mogą powodować.

Ponadto zredagowano opis działania, wskazując jako planowane do realizacji żerowiska zastępcze (w miejsce poletek zaporowych).

34. W odniesieniu do działania obejmującego określenie (w ciągu pierwszych 5. lat obowiązywania planu zadań ochronnych) możliwości poprawy warunków siedliskowych (...) zgłoszono następujące uwagi:

- usunięcie sformułowania „gatunku poprzez”,
- modyfikacji działania „dla czernicy - punktowe usunięcie łożowisk i trzciniowisk, celem utworzenia połączenia na linii zbiornik wodny – teren łąkowy” na „dla czernicy poprzez punktowe usunięcie łożowisk i trzciniowisk, celem utworzenia połączenia zbiornika wodnego z łąką”,
- dla bączka w zakresie odtworzenia torfiarek wskazano, że jest to cyt. „ambitne zadanie, szczególnie, że ma być zrealizowane uzupełnienie stanu wiedzy, a w jego efekcie sprecyzowanie działań ochronnych. Uważam, że taki zapis jest nieuprawniony, aby w całym obszarze N2000 odtwarzać torfianki (ile 20 czy może 200 w zarządzeniu jest zapis o odtwarzaniu torfianek w obszarze, a zatem wszystkich” oraz, że cyt. „odtworzenie torfianek - należy uszczegółowić co Autor miał na myśli, prawdopodobnie chodzi o działania na terenie istniejących torfianek zarośniętych w wyniku procesu sukcesji”,
- konieczność korekty nazwy gatunkowej wodnika,
- niejasne jest sformułowanie dotyczące poprawy warunków wilgotnościowych i wodnych siedlisk gatunków.

Uwagę uwzględniono poprzez usunięcie wskazań konkretnych propozycji działań dla ww. gatunków oraz „przeniesienie” całości działania do grupy działań „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony” w Załączniku nr 5 do niniejszego zarządzenia. Sposób realizacji działania zostanie określony po uzupełnieniu stanu wiedzy.

II. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska za pośrednictwem wiadomości e-mail z dnia 27 października 2015 r. przedstawiła następujące uwagi do treści zarządzenia:

1. Konieczność modyfikacji brzmienia § 2 oraz tytułu Załącznika Nr 1 i nazwy tabeli w ww. Załączniku do zarządzenia. Uwagę uwzględniono.
2. Konieczność skrócenia opisów rozpoznanych zagrożeń lub wspólnego opisanie gatunków, dla których zagrożenia są zbieżne. Uwagę uwzględniono poprzez wspólne zastosowanie opisów zagrożeń dla gatunków, dla których charakterystyka rozpoznanych zagrożeń jest identyczna.
3. Dla rozpoznanych zagrożeń istniejących dla żurawia obejmujących A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01 zmiana składu gatunkowego

(sukcesja) zalecono ponowne przeanalizowanie, czy uwzględniając obecne trendy gatunku czynniki te stanowią faktyczne zagrożenie.

Na podstawie ponownej analizy dokumentacji oraz wyników prac terenowych zweryfikowano zagrożenia dla żurawia. Uwzględniając stan populacji krajowej oraz trendy obserwowane dla gatunku, zdecydowano o usunięciu ww. zagrożeń. Jednocześnie uwzględniając rozpoznane zagrożenie potencjalne J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk, zdecydowano o pozostawieniu bez zmian planowanych działań ochronnych dla tego gatunku.

4. Konieczność uwzględnienia kwestii drapieżnictwa, jako możliwego zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

Uwagę uwzględniono, wskazując na potencjalne zagrożenie ze strony gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej, a także przewidując uzupełnienie stanu wiedzy w tym zakresie prowadzone łącznie z monitoringiem gatunków. Zagrożenie to zostało uwzględnione jako potencjalne, gdyż mimo obecności norki amerykańskiej w obszarze brak jest potwierdzenia faktycznego negatywnego wpływu tego czynnika na stan zachowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000.

5. Konieczność korekty kodu dla gatunku płaskonos.

Uwagę uwzględniono.

6. Konieczność sprecyzowania celów ochrony dla migrujących populacji gęsi i gatunków migrujących, np. poprzez wskazanie powierzchni zimowisk i zlotowisk do zachowania.

Uwagę uwzględniono, precyzując cele ochrony dla tych gatunków, ustalone w ramach przewidywanych działań ochronnych. Jednoznaczne wskazanie w celach ochrony konkretnych powierzchni siedlisk przeznaczonych do zachowania będzie możliwe po uzupełnieniu stanu wiedzy.

7. W przypadku celu ochrony dla rybitwy rzecznej należy wskazać na uwzględnienie naturalnych fluktuacji gatunku.

Uwagę uwzględniono poprzez wskazanie, że celem ochrony jest odtworzenie i utrzymanie siedlisk lęgowych zapewniających utrzymanie co najmniej 45 par lęgowych gatunku. Powyższe uwzględnia zatem fluktuacje gatunku, gdyż siedliska te nie muszą być wykorzystywane corocznie (np. w przypadku zajęcia innych wysp, w tym poza obszarem Natura 2000).

8. Konieczność korekty lokalizacji działań ochronnych (obejmujących utrzymanie oraz odtworzenie siedlisk łąkowych) poprzez wskazanie wyłącznie obszaru działań jako „powierzchnie rozpoznane w ramach uzupełnienia stanu wiedzy” i usunięcie wskazania „obszar Natura 2000”.

W odpowiedzi na powyższe należy wyjaśnić, że szczegółowa lokalizacja tego działania zostanie ustalona po uzupełnieniu stanu wiedzy. Uwagę uwzględniono, redagując opis działania.

9. Konieczność ujednoczenia przewidzianych działań ochrony czynnej i uzupełnienia stanu wiedzy oraz modyfikacji sformułowań (dodanie punktowania do działań fakultatywnych, zbędne powtórzenie w zakresie podejmowania działań po uzupełnieniu stanu wiedzy w zakresie w zakresie ustalenia dokładnej lokalizacji płatów wymagających zastosowania prac (...)).

Uwagi uwzględniono, modyfikując użyte sformułowania i opisy działań.

10. Uzasadnione jest dodanie mapy lokalizującej siedliska przedmiotów ochrony, dla których przewidziano działanie w zakresie zapobiegnięcia utracie miejsc lęgowych poprzez ochronę zachowawczą siedlisk lęgowych oraz obszarów wychowu młodych gatunku.

Działanie ochronne zostało usunięte, gdyż ochrona może być realizowana zgodnie z posiadanymi przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska kompetencjami (np. w zakresie uzgodnień inwestycji, procedury oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 czy wydawania derogacji w zakresie gatunków chronionych) i, jako wynikające z odrębnych uwarunkowań prawnych, nie może zostać powielone w pzo. Jednocześnie dodano zbiorczą mapę prezentującą lokalizację siedlisk narażonych na utratę w ramach stwierdzonych zagrożeń potencjalnych.

11. Konieczność prowadzenia częstszego (niż 1 proponowana kontrola) monitoringu wybranych gatunków. Proponuje się 3-krotny monitoring w okresie funkcjonowania pzo.

Uwagę uwzględniono częściowo. Należy wyjaśnić, że jako stan początkowy do określania ewentualnych trendów i zmian liczebności populacji należy przyjąć dane z SDF, które z kolei określone zostały m.in. na podstawie publikacji Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska 2011: Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (awifauna lęgowa). W związku z powyższym (uwzględniając również ww. uwagi zgłoszone przez Pana dr hab. Tadeusza Mizere) rozszerzając listę przedmiotów ochrony, dla których wprowadzono dodatkowy monitoring (w pierwszych 4 latach funkcjonowania pzo) o gatunki: perkoz dwuczuby, bąk, czernica (populacja lęgowa), wodnik, łyska, podróżniczek i trzciniak. Zrezygnowano z prowadzenia takiego monitoringu dla populacji migrującej czernicy, żurawia oraz gęsi uwzględniając w szczególności ustalone cele ochrony, zagrożenia oraz trendy i obecny stan populacji tych gatunków.

12. Konieczność ujednoczenia polskich nazw gatunkowych.

Uwagę uwzględniono.

13. Konieczność wyjaśnienia działania obejmującego uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie poprawy warunków wilgotnościowych i wodnych siedlisk gatunków dla gęgawy, podróżniczka i wodnika.

Uwagę uwzględniono poprzez usunięcie wskazań konkretnych propozycji działań dla ww. gatunków oraz „przeniesienie” całości działania do grupy działań „Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony” w Załączniku nr 5 do niniejszego zarządzenia. Sposób realizacji działania zostanie określony po uzupełnieniu stanu wiedzy.

III. Pan dr Michał Kupczyk, za pośrednictwem wiadomości e-mail z dnia 27 października 2015 r., przekazał uwagi Pana Macieja Maciejewskiego, Pana dra hab. prof. UAM Juliana Chmiela oraz własne. Ww. uwagi obejmowały następujące kwestie (numeracja dodana w celach porządkowych), które zostały przedstawione w formie cytowań:

1. „Przedstawiony do konsultacji projekt zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 jest dokumentem niejasnym, nieprecyzyjnym, zawierającym wiele ogólników, nieścisłości i braków merytorycznych.

Nie zachowano też wszystkich elementów trybu projektowania planów zadań ochronnych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 a część potraktowano powierzchownie. Projekt jest niespójny z innymi dokumentami regulującymi realizację zadań ochronnych, np. w rezerwacie Nadgoplański Park Tysiąclecia. Niektóre zapisy wręcz wykluczają się nawzajem i stanowią zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

W takiej formie projekt nie może być przyjęty i wdrożony do realizacji. Konieczne jest przeprowadzenie szerszej konsultacji, uzupełnienia i zaktualizowania podstawowych danych o Ostoi. Niezbędne jest przeprowadzenie wspólnego spotkania konsultacyjnego z udziałem zainteresowanych z województwa wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska jest jednym spójnym obszarem i musi być stworzona możliwość publicznej wymiany informacji. Wszystkie uwagi i propozycje zmian mają usprawnić ochronę wspólnego dobra jakim jest awifauna Ostoi Nadgoplańskiej określić i uściślić zagrożenia i zoptymalizować formy przeciwdziałania zagrożeniom.”

W odpowiedzi należy wyjaśnić, że zakres omawianego dokumentu jest zgodny z wymogami formalnymi oraz zakresem planu zadań ochronnych, określonym w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Rezerwat przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia nie posiada planu ochrony, uwzględniającego zakres planu zadań ochronnych, stąd niniejsze pzo obejmuje również obszar

wskazanego rezerwatu przyrody, co również wynika z ww. uwarunkowań wynikających z ustawy o ochronie przyrody (art. 28 ust. 11).

Spotkanie dyskusyjne w sprawie planu zadań ochronnych Ostoi Nadgoplańskiej zostało przeprowadzone w dniu 15 października 2015 r. w m. Jeziora Wielkie. Na ww. spotkanie zaproszenie otrzymały wszystkie ww. osoby, zgłaszające uwagi. Zgodnie z listą obecności w spotkaniu uczestniczyli Pan dr Michał Kupeczyk oraz Pan dr hab. prof. UAM Julian Chmiel, w trakcie którego Pan dr Michał Kupeczyk zgłosił uwagi (w części pokrywające się z uwagami przedstawionymi w omawianym e-mailu z dnia 27 października 2015 r.), do których na bieżąco ustosunkowali się przedstawiciele RDOŚ. Powyższe znajduje potwierdzenie w protokole ze spotkania.

2. „Plan nie zawiera spisu literatury ani żadnych przypisów umożliwiających weryfikację danych. Nie wiadomo skąd wzięły się zawarte w nim informacje. Analiza tekstu i danych wskazuje, że jedynym źródłem na którym oparto się przy konstruowaniu projektu mógł być Standardowy Formularz Danych dla obszaru PLB040004 Ostoja Nadgoplańska zapewne z października 2013 roku lub z jego aktualizowanej we wrześniu 2015 roku wersji. Niestety najnowsza wersja zupełnie niczym nie różni się od poprzedniej. Nie odnotowano żadnych zmian, nie wiadomo też kto dokument aktualizował. Niepokój i wątpliwości co do danych, którymi posłużono się w projekcie jest uzasadniony. W SDF, w punkcie 3 „Informacje przyrodnicze” w rubryce „jakość danych” wszędzie zaznaczono „G” tj. jakość ”wysoka” np. na podstawie badań. Jakież w takim razie są to badania. Niestety, także w spisie literatury SDF nie wymienia się żadnej pozycji badań z np. ostatnich 10 lat zawierającej dane o awifaunie Ostoi lub wybranego jej fragmentu, gatunku czy grupy gatunków. W jaki sposób dokonano kwerendy dostępnych informacji o obszarze natura 2000 i przedmiotach jego ochrony? Przecież w samej bydgoskiej RDOŚ jest co najmniej kilka pozycji. Inne można znaleźć w siedzibie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. W latach 2010-2011 przeprowadzono np. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „Inwentaryzację ornitologiczną obszaru ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (awifauna lęgowa). Od kilku lat na wyznaczonych powierzchniach prowadzone są „Monitoringi ptaków lęgowych na terenie Ostoi Nadgoplańskiej (PLB040004) oraz w okolicach projektowanej odkrywki - „Tomisławice”, na terenie Ostoi prowadzone są coroczne liczenia MPPL. Od kilku lat prowadzone są przez opiekuna ostoi z ramienia OTOP liczenia zimowe ptaków wodnych na jeziorach i rzekach Wielkopolski w tym na jez. Gopło i monitoring wybranych gatunków ptaków a wyniki przekazywane są do RDOŚ. W ostatnich latach przeprowadzono inwentaryzację noclegowisk żurawi i gęsi.”

Odnosząc się do powyższych wskazań należy wyjaśnić, że spis literatury nie stanowi części planu zadań ochronnych (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody). Wykaz literatury wykorzystanej przy sporządzaniu planu zadań ochronnych zawarty został w dokumentacji do planu zadań ochronnych (która dostępna jest w siedzibie RDOŚ w Bydgoszczy oraz RDOŚ w Poznaniu). Wskazana przez wnoszących uwagi publikacja Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska 2011: Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 (awifauna lęgowa), jak również wyniki dostępnych monitoringów ornitologicznych zostały wykorzystane przy sporządzaniu niniejszego pzo. Należy także dodać, że ww. publikacja NFOŚ z 2011 stanowiła podstawę aktualizacji SDF.

Ponadto SDF nie jest jedynym źródłem danych przy sporządzaniu pzo.

Uwagi dotyczące sposobu aktualizacji i jakości danych w SDF dla Ostoi Nadgoplańskiej wykraczają poza zakres konsultowanego pzo.

3. „Na jakiej wreszcie podstawie wyznaczono w rzeczywistości tzw. przedmioty ochrony tj. gatunki, których plan zadań ochronnych będzie dotyczył, według jakiego klucza? W opisie założeń do sporządzenia planu ochrony podano, że wyszczególnienie gatunków jest zgodne z SDF. Wyszczególniono tam 43 gatunki. Dlaczego więc w projekcie do planu ujęto 17 gatunków? Zadaniem

ochronnymi muszą być objęte wszystkie gatunki z SDF oraz inne wyszczególnione przez zespół współpracowników w ramach prac konsultacyjnych.”

Odnosząc się do ww. kwestii wyboru gatunków objętych pzo należy ponownie podkreślić, że pzo dotyczy wszystkich przedmiotów ochrony, które zostały wykazane w SDF. Przedmiotami ochrony w omawianym obszarze są wyłącznie gatunki ptaków, które zakwalifikowano do kategorii A, B lub C. Jednocześnie SDF omawianego obszaru Natura 2000 zawiera dane również na temat innych niż przedmioty ochrony gatunków ptaków, których populacja oceniona została jako „D”, nie stanowiąc przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Gatunki, które nie są przedmiotami ochrony nie są uwzględniane w pzo (zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie przyrody) i nie określa się dla nich zagrożeń, celów ochrony i działań ochronnych. Tak więc poruszonym przez wnoszących uwagi kluczem do wyboru gatunków z SDF objętych pzo było to, czy są one przedmiotami ochrony. Gatunki, których ocena populacji określona została jako „D” nie zostały objęte pzo.

4. „Fundamentalne znaczenie powinno mieć właściwe rozpoznanie stanu środowiska i właściwa rzetelna kwerenda źródeł. Wszelkie działania i propozycje zadań ochronnych na obszarze Natura 2000 winny być spójne z zadaniami ochronnymi dla tych samych przedmiotów ochrony w ramach innych form ochrony przyrody takich jak rezerwat Nadgoplański Park Tysiąclecia. Założenia do i projekt Planu Zadań Ochronnych dla Ostoi Nadgoplańskiej i rezerwatu takich zapisów nie zawierają. Dla przykładu: w jednym z Zarządzeń Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w sprawie zadań ochronnych dla rezerwatu nakazano utworzenie miejsc lęgowych dla śmieszki, rybitwy rzecznej będącej obiektem ochrony i rybitwy białoczelnej niegniazdzącej w rezerwacie i nie będącej obiektem ochrony. W efekcie zniszczono miejsca lęgowe gęgawy i innych gatunków będących obiektami ochrony w Ostoi Nadgoplańskiej.”

Obowiązujące zarządzenie Nr 11/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia” przewiduje wykaszanie roślinności i usuwania krzewów zarastających naturalną wyspę tzw. „Wyspę Kormoranów” w zatoce pięciu wysp na jeziorze Gopło. Działania dotyczą powierzchni 0,2 ha. Brak jest (w dostępnych materiałach publikowanych oraz niepublikowanych), jak również w omawianych uwagach do pzo potwierdzenia, jakoby wykaszanie 0,2 ha roślinności i usuwania krzewów na „Wyspie Kormoranów” spowodowało zniszczenie miejsc lęgowych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Należy przy tym dodać, że wyspy (w tym „Wyspa Kormorana”) są kluczowym lęgowiskiem mew i rybitw w obszarze, a prowadzone na podstawie ww. zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody oraz przewidziane w pzo uznać należy za spójne oraz niezagrażające innym przedmiotom ochrony omawianego obszaru. „Wyspa Kormoranów” jest wyspą naturalnie piaszczystą (nie będącą zatem atrakcyjnym siedliskiem lęgowym gęgawy), a zarastająca jej powierzchnię roślinność (w wyniku sukcesji) powoduje degradację siedliska lęgowego rybitw.

Ponadto, uwzględniając zgłoszoną uwagę Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej, działanie związane z utrzymaniem siedliska kolonii lęgowej rybitwy rzecznej (jako zgodne z ww. zarządzeniem Nr 11/2015) zostało uwzględnione w pzo. Ww. działanie ma istotne znaczenie dla zachowania przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 (rybitwy rzecznej) w stanie niepogorszonym.

5. „Zdefiniowanie zagrożeń jest wstępnym etapem do wyznaczenia celów działań ochronnych i ich wdrożenia by uzyskać zakładane cele. Identyfikacja zagrożeń i kolejne działania muszą być jasno i zrozumiale artykułowane, i muszą uwzględniać aktualną rzeczywistość prawną. Niestety w wielu wypadkach używa się ogólnych niewiele mówiących pojęć gdzie brak precyzji w konsekwencji może prowadzić do niewłaściwego kierunku albo nieskutecznych działań ochronnych.

W odniesieniu do większości omawianych gatunków, w ocena zagrożeń nie bierze się pod uwagę faktu istnienia przebiegającego przez całą Ostoję Nadgoplańską od północy na południe szlaku żeglownego przez Gopło i kanał Gopło-Warta. Konsekwencją istnienia od wieków szlaku żeglownego



jest ruch jednostek pływających a od kilkudziesięciu lat także szybkich i hałaśliwych jednostek motorowych.

Zagrożeniem będzie tu ruch jednostek pływających poza wyznaczonymi do ruchu strefami. Wielokrotnie notowano także łowienie ryb z łodzi powolnych i cichych w pobliżu gniazd ptaków wodnych albo ich taranowanie przez pływające po płach grązeli łodzie wiosłowe i rowery wodne. Żeby jednak ochrona była logiczna i egzekwowalna należy na jeziorach takie strefy wyznaczyć. Dopiero wówczas będą zrealizowane działania ochronne skutecznie.”

Odnosząc się do ww. kwestii należy wyjaśnić, że w pzo wskazano (jako jedno z zagrożeń potencjalnych) na niekontrolowane sporty motorowodne. Oddziaływanie tego czynnika obserwowane jest na jeziorze Gopło, jednak obecna jego skala nie powoduje pogorszenia stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zatem nie może on zostać uznany jako zagrożenie istniejące.

W zakresie wyznaczenia stref, gdzie określone poruszanie się jednostkami pływającymi jest dozwolone lub zabronione, należy podkreślić, że kwestia ta wykracza poza zakres pzo, ustalony w art. 28 ustawy o ochronie przyrody. Działanie takie wiązałoby się z wprowadzeniem formalnych zakazów lub nakazów, dla których pzo nie ma podparcia prawnego. Jednocześnie należy dodać, że w granicach rezerwatu przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia (zajmującego znaczną część jeziora Gopło) obowiązuje zarządzenie Nr 23/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 września 2014 r. w sprawie wyznaczenia szlaku żeglownego na obszarze rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia”. Ww. zarządzenie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 21 ustawy o ochronie przyrody (w ramach przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody) wyznacza ww. szlak żeglowny oraz określa konieczność jego oznaczenia.

Ponadto odnosząc się do kwestii określenia zagrożeń należy wyjaśnić, że zagrożenia istniejące są to czynniki których oddziaływanie (mogące powodować pogorszenie stanu zachowania przedmiotu lub przedmiotów ochrony) potwierdzono, jako zachodzące obecnie. Zagrożenia potencjalne natomiast to czynniki, które są obserwowane obecnie lub których wystąpienia należy spodziewać w okresie obowiązywania pzo. W przypadku czynników, których występowanie potwierdzono, mogą one również oddziaływać negatywnie, jednak skala tego zjawiska nie stanowi obecnie zagrożenia dla zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 w stanie niepogorszonym.

Powyższy aspekt wydaje się mieć istotne znaczenie w zakresie odniesienia do uwag przedstawionych przez Pana dr M. Kupczyka. Analiza dalszej treści przedmiotowego pisma wskazuje bowiem, że jako zagrożenia identyfikowane są czynniki, które w praktyce nie powodują i nie przewiduje się, aby miały powodować pogorszenie stanu zachowania przedmiotów ochrony. Przykładowo (w dalszej części pisma) dla kormorana podaje się, że „głównym zagrożeniem jest zabijanie i płoszenie ptaków”, a jednocześnie „nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania tego zagrożenia na populację kormorana w Ostoi” (innymi słowy nie stanowi ono zagrożenia dla tego gatunku). Odwołując się zatem do przesłanych przez dr M. Kupczyka uwag, należy wskazać, że identyfikacja zagrożeń musi być wykonana w sposób prawidłowy, gdyż w przeciwnym razie prowadzić może do cyt. „niewłaściwego kierunku albo nieskutecznych działań ochronnych.” Należy podkreślić, że rolą pzo nie jest wyeliminowanie wszystkich czynników oddziałujących na przedmioty ochrony, lecz poprzez ograniczenie lub eliminację faktycznych zagrożeń, zachowanie niepogorszonego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000.

Należy dodać, że w ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony.

6. „Największym aktualnym zagrożeniem, bezpośrednio oddziaływującym na większość omawianych poniżej gatunków jest wieloletni, niski poziom wody w okresie lęgów i wychowywania młodych lub gwałtowne wzrosty poziomu wód w tym samym okresie. Już 2-3 letnie niedobory lub gwałtowne wzrosty powodują poważne zmiany w środowisku, degradację lęgowisk i spadki liczebności par lęgowych. Dodatkowo zagrożeniem będzie negatywne oddziaływanie na stan siedlisk, bazę żerową, lęgi lub bezpośredni na konkretne osobniki. Dla przykładu analizie zapisów poddano perkoza dwuczubego oraz inne dotyczące gatunków lub grup gatunków.

Powyższe zagrożenie związane z wahaniami poziomu wód w Goplu, a także z ich jakością związane jest z rozpoczętą eksploatacją węgla brunatnego w uruchomionej odkrywce WB "Tomisławice" (w sposób nie do końca prawnie zakończony), a więc jeszcze nie zalegalizowanej. Niestety w projekcie zadań ochronnych oddziaływanie tego obiektu bardzo uciążliwego dla przyrody jest sprowadzone do bardzo lakonicznych stwierdzeń dotyczących osuszenia. Albo lakonicznie stwierdza się, iż prowadzony monitoring nie wykazuje oddziaływań. Co jest oczywistą nieprawdą. Zwłaszcza, że nie wymieniono o jaki monitoring chodzi."

Odnosząc się do ww. zastrzeżeń należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, że wnoszący uwagi nie przedstawiają żadnego potwierdzenia (np. publikacji, wyników badań) negatywnego wpływu funkcjonowania kopalni odkrywkowej „Tomisławice” na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (w tym na perkoza dwuczubego).

Należy podkreślić, że funkcjonowanie ww. inwestycji podlega stałemu monitoringowi na podstawie decyzji Wójta Gminy Wierzbinek z dnia 7 sierpnia 2007 r., znak: OŚ-7624/5/2006 o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Zgodnie z ww. decyzją monitoringiem w zakresie przyrodniczym objęto m.in. powierzchnie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, awifauny (w tym ptaków przelotnych oraz lęgowych), a dodatkowo również siedliska przyrodniczo cenne. Ponadto, prowadzony jest monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, osiadania gruntów, hałasu, powietrza czy promieniowania elektromagnetycznego.

W zakresie odnoszącym się do kwestii niniejszego pzo należy dodać, że wyniki monitoringu awifauny są cyklicznie przekazywane do RDOŚ i nie wskazują na znacząco negatywne oddziaływania omawianej inwestycji na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska.

Ponadto, wpływ wód pokopalnianych z odkrywki „Tomisławice” na wody jeziora Gopło podlega kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu. Do tej pory nie wykazano, aby wpływ wód pokopalnianych wywierał istotny wpływ na pogorszenie stanu wód Gopła.

W związku z powyższym, mając na względzie brak potwierdzenia przez wnoszących uwagi oddziaływania kopalni „Tomisławice” na przedmioty ochrony oraz po ponownej analizie raportów z monitoringu wpływu inwestycji na awifaunę, ww. uwagi nie uwzględniono, jednocześnie redagując opis zagrożenia.

Należy dodać, że w ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony.

7. „Podiceps cristatus- zagrożenia istniejące: jest „ brak zagrożeń”- nieprawda. Głównym zagrożeniem podobnie jak i dla innych gatunków o czym w dalszej części uwag jest niski poziom wód w okresie lęgowym w jeziorach Ostoi, skutkujący brakiem dogodnych miejsc lęgowych wzdłuż brzegów zwłaszcza brzegów o wyższych skarpach. Kolejnym zagrożeniem jest ruch jednostek pływających poza wyznaczonymi strefami oraz wędkarstwo „z brzegu” w okresie lęgowym.

Dodatkowo np. w przypadku jez. Gopło i jezior skulskich dochodzi niszczenie brzeżnego pasa szuwarów przez niewłaściwe planowanie i prowadzenie wycinki trzciny, nielegalne utwardzanie brzegów i likwidacja pasów szuwarów w sąsiedztwie działek rekreacyjnych, zabudowa brzegów. Na tzw. Wyspie Kormoranów w okolicy wsi Kościeszki wycinka roślinności zielnej w celu stworzenia dogodnego siedliska dla mew i rybitw, naturalna degradacja roślinności na wyspach w okolicy Popowa i Łuszczewa.

Zagrożenia potencjalne:

Określenie „stepowienie Kujaw” jest ogólnikowym frazesem podobnie jak „zmiana klimatu” używanym przez wszystkich dotkniętych np. niedoborem wody, silnymi wiatrami i wysoka temperatura. Trzeba także pamiętać, że część Ostoi Nadgoplańskiej leży w Wielkopolsce. Określenie nie powinno znajdować się w planie.

Chwytnie, trucie, kłusownictwo to zagrożenie zupełnie nierzeczywiste. Pięćdziesięcioletnia historia badań ptaków w Nadgoplu nie zna przypadków świadomego chwytania lub zabijania lub niszczenia lęgów perkozów dwuczubych. Zagrożenie zupełnie nierzeczywiste w odróżnieniu od przypadkowego schwytnia lub zabicia. Zagrożenie sportami motorowodnymi wyjaśniono powyżej.

Kopalnie odkrywkowe uważane są za zagrożenie dla środowiska na całym świecie. Różnica jednak polega na tym jak głęboko przeobrażane jest środowisko i jakie konsekwencje dla ptaków mają te zmiany. W przypadku Ostoi Nadgoplańskiej oddziaływanie jest trójtorowe. Z jednej strony systematycznie osuszany jest teren fragmentów Ostoi i terenów do niej przyległych. Z drugiej zaś zrzucanie wód pokopalnianych zmieniających strukturę partii dennych a w trzecim przypadku brak wpływu na nieprzewidywalny, niekontrolowany zrzut wody skutkujący wzrostem poziomu jeziora i zagrożenie dla lęgów.

Zapis, że prowadzony monitoring nie wskazuje na istnienie negatywnego wpływu funkcjonowania kopalni jest nie na miejscu. Powierzchnie i transekty liniowe monitoringów wyznaczono na terenach pól, lasów bądź nieużytków. Nie obejmują one środowisk większości gatunków wodno błotnych a ptaki tych środowisk w monitoringach są nieliczne.

Stwierdzenie, że kłusownictwo ryb może powodować ograniczenie bazy żerowej to po prostu fantazja. Takie same skutki powinno mieć zatem uprawiane legalnie wędkarstwo lub rybactwo. Ryby o rozmiarach takich jak zjadane przez perkozy są poza zainteresowaniem wędkarzy, rybaków i kłusowników. Zarówno legalne wędkarstwo, rybactwo jak i nielegalne kłusownictwo mieści się w zagrożeniu „przypadkowe schwytnie”. Zasadne byłoby także zastosowanie zagrożenia zdefiniowanego jako przypadkowe lub celowe płoszenie.”

Na podstawie analizy ww. uwagi stwierdzić należy, że:

- zgodnie z opisem zagrożenia związanego z niskim poziomem wód należy wnosić, że zgłaszający uwagę wiąże jego oddziaływanie z funkcjonowaniem kopalni odkrywkowej. Kwestia oddziaływania kopalni „Tomisławice” została szeroko omówiona w punkcie 6. analizowanych uwag,

- ruch jednostek pływających został uwzględniony i opisany w pzo jako zagrożenie potencjalne dla tego gatunku (G01.01.01 motorowe sporty wodne). W omawianych uwagach nie przedstawiono dowodów potwierdzających tezę, że jest to zagrożenie istniejące. Kwestia poruszania się jednostek pływających została omówiona w punkcie 5. analizowanych uwag,

- na podstawie badań terenowych oraz analizy publikacji nie potwierdzono faktycznie istotnego znaczenia wędkarstwa „z brzegu” na zachowanie populacji tego gatunku, a także nie potwierdzono znaczenia naturalnych zmian roślinności (w tym na wyspach w okolicy Popowa i Łuszczewa) w zakresie zachowania przedmiotu ochrony. W zgłoszonych uwagach nie przedstawiono dowodów potwierdzających tezę, że jest to zagrożenie istniejące,

- kwestia niszczenia trzciny czy nielegalnej ingerencji w strefę brzegową została uwzględniona w pzo jako zagrożenie potencjalne,

- kwestia działań na terenie tzw. „Wyspy Kormoranów” została szczegółowo opisana w punkcie 4. analizowanych uwag,

- zgodnie z opisem zagrożenia F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo obejmuje ono kłusownictwo ryb, które może powodować ograniczenie bazy żerowej ptaków, zwiększoną śmiertelność ptaków w wyniku zaplątania w sieci, a także płoszenie i niepokojenie ptaków (np. nocą w okresie lęgowym). Przyjęty kod zagrożenia (F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo) jest zgodny z listą referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Europejskiej Agencji Środowiska. W opisie nie wskazano, aby zagrożenie to związane było z kłusowaniem na osobniki perkoza dwuczubego. Należy również pamiętać, że kłusownictwo prowadzące do ograniczenia ilości ryb dojrzałych ma wpływ na rozród, a tym samym obecność osobników młodych – mniejszych rozmiarów (bazy pokarmowej perkoza). Ponadto wpływ niejako zrównanych w tym zakresie kłusownictwa oraz wędkarstwa i rybactwa uznać należy za odmienny, gdyż wędkarstwo oraz rybactwo prowadzone są zgodnie z przepisami prawa i pozostają pod kontrolą,

- odnośnie wyznaczenia miejsc monitoringu dla kopalni „Tomisławice” przeprowadzona analiza przedkładanych wyników badań wskazuje jednoznacznie na różnorodny oraz reprezentatywny wybór stanowisk monitoringowych,

- w przypadku wycinki należy podkreślić, że w granicach rezerwatu przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia usuwanie i pozyskiwanie trzciny zostało uregulowane w zarządzeniu Nr 11/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia”, zgodnie z którym określono takie warunki ww. czynności, które nie będą powodować utraty istotnych siedlisk gatunków ptaków (w tym przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000) i nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na rezerwat przyrody oraz obszar Natura 2000. Zgodnie z ww. zarządzeniem cyt. „usuwać trzcinę można wyłącznie w okresie od 1 grudnia do 15 lutego. Trzciny nie należy usuwać w pasie 80 m od brzegów jeziora, w przypadku wąskich szuwarów można wykonywać koszenie na całej szerokości pozostawiając niewykoszone fragmenty o długości min. 25 m. Na wskazanych działkach, wokół torfianek i niewielkich oczek wodnych, należy pozostawiać minimum 15 m obszar niewykoszonej trzciny i zakrzewień, ponadto należy pozostawiać na działkach od 2 do 10 niekoszonych fragmentów o wielkości min. 15 x 15 m (liczba niekoszonych fragmentów zależy będzie od wielkości poszczególnych działek przeznaczonych do wykaszania). Nie należy kosić tych samych powierzchni co roku. Koszenie powinno odbywać się co 3 lata na tych samych powierzchniach. Przed wykonaniem prac w terenie należy uzyskać pisemną zgodę właściciela gruntu na wejście na jego teren i pozyskanie trzciny. Szczegółowy zakres i zasady koszenia trzcinowisk zostaną określone indywidualnie do każdej lokalizacji przez Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia przy współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej podczas wizji terenowej. Przed realizacją wykoszenia trzciny Nadgoplański Park Tysiąclecia prześle Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy informację o proponowanej wielkości i lokalizacji powierzchni trzcinowisk zaplanowanych do wykoszenia w celu ich akceptacji”,

- odnośnie wpływu wędkarstwa należy wyjaśnić, że (w odniesieniu do rezerwatu przyrody, gdzie działalność ta podlega ograniczeniom z mocy ustawy o ochronie przyrody) na podstawie ww. zarządzenia w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia”, określono m.in. dozwolone sposoby wędkowania oraz wyznaczono miejsca, gdzie dopuszcza się wędkowanie. Zgodnie z ww. zarządzeniem na wskazanym obszarze dopuszcza się wędkowanie z brzegu w obrębie dwóch działek ewid. (w obrębach Ostrowo oraz Lachmirowice), bez stosowania nęcenia. Na pozostałym obszarze rezerwatu przyrody obowiązuje zakaz amatorskiego połowu ryb. W związku z powyższym należy uznać, że płoszenie ptaków przez wędkarzy, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami prawa, zostało w istotnym stopniu ograniczone, nie stanowiąc obecnie istotnego zagrożenia dla zachowania w stanie nie pogorszonym przedmiotów ochrony.

W związku z powyższym uwag w tym zakresie nie uwzględniono.

W odniesieniu do „stepowienia Kujaw” zmodyfikowano opis zagrożenia, wskazując na deficyt wody, który potwierdzają dostępne materiały publikowane (np. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 2008. Stan czystości jeziora Gopło w 2007 roku. Bydgoszcz, dostępna pod adresem: [http://www.wios.bydgoszcz.pl/webmapa/wody/pdf/2007\\_goplo.pdf](http://www.wios.bydgoszcz.pl/webmapa/wody/pdf/2007_goplo.pdf)).

8. „Botaurus stellaris, zagrożenia istniejące: jest „ brak zagrożeń”, to nieprawda.

Głównym zagrożeniem podobnie jak i dla innych jest niski poziom wód w okresie lęgowym w jeziorach Ostoi, skutkujący brakiem dogodnych miejsc lęgowych wzdłuż brzegów jezior i zeutrofizowanych torfianek. W przypadku jez. Gopło i jezior skulskich dochodzi niszczenie brzeżnego pasa szuwarów przez niewłaściwe planowanie i prowadzenie wycinki trzciny, nielegalne utwardzanie brzegów i likwidacja pasów szuwarów, zabudowę brzegów.”

Odpowiedź na ww. uwagi w zakresie niszczenia siedlisk oraz niskiego poziomu wód zawarto w punkcie 7. analizowanych uwag.

W zakresie braku dostępnych torfianek, błąk został uwzględniony w działaniu ochronnym obejmującym uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie możliwości poprawy stanu siedlisk gatunku.

9. „Ixobrychus minutus zagrożenia istniejące: jest „ brak zagrożeń”.

Zagrożenia jak wyżej oraz likwidacja (osuszanie, zasypywanie, sukcesja drzew i krzewów) małych izolowanych zbiorników wodnych wśród pól i nieużytków.”

Ww. czynniki zostały uwzględnione jako zagrożenia potencjalne. W omawianych uwagach nie przedstawiono dowodów potwierdzających tezę, że jest to zagrożenie istniejące.

10. „Anas strepera, Anas clypeata, zagrożenia istniejące: jest „ brak zagrożeń”, nieprawda.

Główne zagrożenie zdefiniowano powyżej. Kolejne to: oraz ograniczanie powierzchni łąk i przez sukcesję roślin zielnych oraz drzew i krzewów, przeobrażanie pierwotnych terenów łąkowych w grunty orne.

Produkcja energii wiatrowej nie jest zagrożeniem dla ptaków. Zagrożeniem potencjalnym mogą być turbiny wiatrowe używane do produkcji energii elektrycznej, maszty telefonii komórkowej (zlokalizowane poza obszarami Natura 2000 wymagające głębokiej analizy), napowietrzne linie energetyczne i inne budowle wykonane z materiałów uniemożliwiających lub utrudniających ich położenie w środowisku np. pojedyncze liny, naciągi linowe itp. Zagrożeniem jest samo istnienie stojącej turbiny lub masztu siłowni. Należy przyjąć, że przeszkody takie nie mogą powstać na terenie Ostoi Nadgoplańskiej. Inne potencjalne zagrożenia mogą występować podobnie jak u perkoza dwuczubego. Zwłaszcza gdy źle zostanie zaprojektowana lokalizacja tych obiektów.

Należy zwrócić jeszcze uwagę, że w ramach zagrożenia „przypadkowe schwytywanie lub nieumyślne zabicie mieszczą się także pomyłki polujących legalnie na kaczki myśliwych.”

W trakcie prowadzenia prac terenowych oraz na podstawie analizy dostępnych materiałów źródłowych nie potwierdzono, aby ww. zagrożenia (ograniczanie powierzchni łąk i przez sukcesję roślin zielnych oraz drzew i krzewów, przeobrażanie pierwotnych terenów łąkowych w grunty orne) w istotny sposób wpływały obecnie lub mogły wpływać w perspektywie pzo na krakwę i płaskonosą. Zwracam również uwagę, że krakwa w okresie lęgowym jest gatunkiem związanym ściśle ze zbiornikami wodnymi. Gniazdo budowane jest w pobliżu zbiornika (również w obrębie zakrzewień), pisklęta wodzone są przez samicę na wodzie, a pożywienie stanowi przede wszystkim roślinność wodna. Uwagi nie uwzględniono.

Odnosząc się do zagrożenia ze strony produkcji energii wiatrowej ponownie należy wskazać, że przyjęty kod zagrożenia „C03.03 produkcja energii wiatrowej” jest zgodny z listą referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Europejskiej Agencji Środowiska. Opis ww. zagrożenia wskazuje, że „powstawanie nowych turbin wiatrowych może przyczynić się do negatywnego wpływu na przedmioty ochrony (np. poprzez zajęcie siedlisk, zwiększoną śmiertelność, wymuszenie zmian tras przelotu)”, co jednoznacznie wskazuje, że zagrożeniem potencjalnym może

być budowa infrastruktury na potrzeby produkcji energii wiatrowej. Wbrew twierdzeniu wnioskodawców nie można przyjąć, że cyt. „takie nie mogą powstać na terenie Ostoi Nadgoplańskiej”, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kwestie te mogą być rozstrzygane wyłącznie w ramach postępowania oceny oddziaływania na środowisko. Uwagi nie uwzględniono.

W zakresie możliwej pomyłki ww. gatunków z ptakami (kaczkami) gatunków łownych w trakcie polowań, zjawisko to w pewnych okolicznościach może stanowić zagrożenie. W związku z powyższym uwagę uwzględniono, dodając stosowne zagrożenie potencjalne do wszystkich gatunków kaczek, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000.

11. „Aythya fuligula, Aythya ferina, zagrożenia istniejące: jest „, brak zagrożeń”,

Brak informacji o specjalistycznym monitoringu potwierdzającym założoną tezę. Wody pokopalniane odprowadzają węglową zawiesinę we wschodniej części Gopła. Z uwagi na to że oba gatunki to bentofagi najodpowiedniejsze siedlisko to zbiorniki z wodą o odpowiedniej przezroczystości. Zarówno czernica jak i głowienka opuściły południowo-wschodnią część akwenu. Zupełnie nieprzemysłany i nietrafione zagrożenie C03.03 Budowa farm wiatrowych poprzedzona jest rocznym monitoringiem ornitologicznym w celu wyeliminowania złej lokalizacji.

Całkowicie błędnym jest punktowe usunięcie łożowisk i trzcinowisk w celu utworzenia połączeń zbiornika z łakami. Oba gatunki to kaczki otwartej toni wodnej nie wychodzące na łąki!!!”

Kwestia oddziaływania kopalni „Tomisławice” oraz wpływu na siedliska i populacje gatunków ptaków została omówiona w punkcie 6. analizowanych uwag.

Odnosząc się do kwestii zagrożenia ze strony elektrowni wiatrowych kwestie te są regulowane w przepisach odrębnych (ocena oddziaływania na środowisko). Wprawdzie w praktyce inwestycje tego typu są poprzedzone stosownymi monitoringami w ramach oceny oddziaływania na środowisko, to uwzględniając charakter tego typu przedsięwzięć, zagrożenie to należy uznać za potencjalne. Zgłoszonej uwagi nie uwzględniono.

W zakresie usunięcia łożowisk i trzcinowisk (w ramach uzupełnienia stanu wiedzy), uwzględniając biologię gatunku, działanie usunięto. Uwaga została uwzględniona.

12. „Anser anser -populacja łęgowa zagrożenia istniejące:

Głównym zagrożeniem jest niski poziom wód w okresie łęgowym w jeziorach Ostoi, skutkujący brakiem dogodnych miejsc łęgowych wzdłuż brzeżnego pasa szuwarów oraz zbyt niski poziom wód na torfiakach i innych niewielkich zbiornikach wodnych.

Niszczenie wieloletnich siedlisk łęgowych na tzw. Wyspie Kormoranów na jez. Gopło (opisane powyżej), błędne planowanie i niewłaściwa eksploatacja trzciny niszcząca siedliska łęgowe w brzeżnej strefie jezior w tym brzegów zwłaszcza brzegów o wyższych skarpach, wycinanie zbyt dużych powierzchni w stosunku do powierzchni trzcinowisk w poszczególnych rejonach Ostoi a w konsekwencji niszczenie siedlisk łęgowych. Kolejnym zagrożeniem jest ruch jednostek pływających poza wyznaczonymi strefami, niszczenie brzeżnego pasa szuwarów przez nielegalne utwardzanie brzegów i likwidację pasów szuwarów w sąsiedztwie działek rekreacyjnych, zabudowa brzegów, naturalna (?) ale wymagająca zbadania degradacja roślinności na wyspach w okolicy Popowa i Łuszczewa.

Degradacja naturalna łąk w wyniku sukcesji, degradacja w wyniku zmian użytkowania gruntów w tym zaprzestania koszenia i wypasu pierwotnych terenów łąkowych przyległych do brzegów jezior co pozbawia gęsi pokarmu w okresie wychowywania młodych. Drapieżnictwo psów domowych.

Negatywne oddziaływanie kopalni odkrywkowej jak przypadku innych powyżej omawianych gatunków.”

Odnosząc się do powyższej uwagi należy wskazać, że kwestia oddziaływania kopalni „Tomisławice” oraz wpływu na siedliska i populacje gatunków ptaków została omówiona w punkcie

6. analizowanych uwag. Podobnie w zakresie działań podejmowanych na „Wyspie Kormoranów” wyjaśnienia zawarto w punkcie 4. analizowanych uwag, a kwestie poruszania się jednostek pływających – w punkcie 5. analizowanych uwag. W zakresie degradacji siedlisk, w tym w rejonie Popowa i Łuszczewa wyjaśnienia przedstawione w punkcie 7. analizowanych uwag. W trakcie prowadzonych prac terenowych oraz na podstawie analizy materiałów źródłowych nie potwierdzono, aby drapieżnictwo psów domowych stanowiło zagrożenie dla tego gatunku. W zgłoszonych uwagach brak jest uzasadnienia i dowodów dla przedstawionej przez zgłaszających tezy. Uwag nie uwzględniono. Należy dodać, że w ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony.

13. „Grus grus –populacja lęgowa- zagrożenia istniejące i potencjalne jak dla gęgawy poza problemem Wyspy Kormoranów.”

Wyjaśnienia przedstawiono w punkcie 12. analizowanych uwag. Zgłoszonej uwagi nie uwzględniono.

14. „Anser anser- populacja lęgowa w okresie polęgowym i populacja przelotna i zimująca, Anser fabalis, Anser albifrons, Grus grus - populacje przelotne i zimujące.

Lęgowa populacja gęgawy w okresie polęgowym borykają się z takimi samymi problemami zagrożeń jak populacje przelotne i zimujące zarówno gęgawy jak i gęsi zbożowej i białoczelnej oraz żurawia.

Potrzeby życiowe wspomnianych populacji z grubsza ograniczają się do przemieszczania (przelotów) na żerowiska, żerowania, odpoczynku na żerowiskach bądź przelotu z żerowisk do miejsc odpoczynku na wodzie (lodzie), odpoczynku w ciągu dnia i noclegu na wodzie (lodzie) a w przypadku wędrowki także noclegu na lądzie. Ostoja Nadgoplańska jak wskazują badania w latach 1995-2015 (Maciejewski 2014,2015 mat.niepubl.) zapewnia gęsiom i żurawiom dogodne warunki do noclegu i odpoczynku o czym świadczy znaczny wzrost liczebności ptaków. Fakt ten świadczy o braku istotnych zagrożeń na terenie Ostoi. Z pewnością intensywna sukcesja oraz niewłaściwe terminy koszenia łąk na obszarach będących własnością Skarbu Państwa mają negatywny wpływ na komfort życia tych ptaków w okresie dyspersji polęgowej, migracji i zimowania. Ptaki jednak rekompensują te pozorne braki wykorzystywaniem innych terenów tj. pól uprawnych.

W zasadzie na stan populacji wędrownych i zimujących przebywających okresowo w Ostoi oddziałują jedynie jezioro Gopło i jeziora Skulskie na których ptaki nocują i w pewnych okresach odpoczywają pomiędzy żerowaniem.

Co ciekawe, niski poziom wód w jeziorach w tych okresach ( w przeciwieństwie do wiosny) sprzyja bezpieczeństwu i zachowaniu dobrej kondycji ptaków.

Zagrożeniem w tym wypadku istniejącym może być jedynie celowe płoszenie (notowane sporadycznie) lub polowania na gęsi. Nie należy poszukiwać zagrożeń w postaci ograniczenia powierzchni żerowisk na terenie Ostoi lub celowego płoszenia ptaków w celu ochrony upraw.

Całe populacje wędrujących i zimujących gęsi i żurawi korzystają z tysięcy hektarów wysokobiałkowych upraw kukurydzy i zbóż w promieniu do 30-40 kilometrów wokół Ostoi. To czynniki spoza Ostoi, gwarantujące pokarm i bezpieczeństwo determinują dynamiczny wzrost liczebności ptaków omawianych populacji. Zagrożenia potencjalne jak u kaczek.”

Uwagę w zakresie wpływu zagrożeń A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) uwzględniono dla ww. gatunków uwzględniono częściowo. Mając na względzie omówione powyżej uwagi Pana dr hab. T. Mizery oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zagrożenia usunięto dla gatunków żuraw, gęś

białoczelna, gęś zbożowa. Zagrożeń nie usuwano w przypadku gęgawy, dla której w czasie prac terenowych oraz na podstawie analizy danych literaturowych, jak również po uwzględnieniu biologii gatunku, potwierdzono realny wpływ ww. czynników.

W przypadku zagrożeń potencjalnych, które wnoszący uwagi określają jako identyczne, jak w przypadku kaczek, kwestie te zostały omówione w punktach 10. i 11. analizowanych uwag. Jednocześnie jako zagrożenia nie uwzględniono (podawanego dla kaczek) przypadkowego zabicia w trakcie polowania na skutek pomyłki z innym gatunkiem, gdyż gęgawa, gęś białoczelna oraz gęś zbożowa są gatunkami łownymi (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45 poz. 433 i 434)), posiadającymi określony okres dozwolonych polowań. Należy przy tym dodać, że nie potwierdzono, aby polowania miały faktyczny lub potencjalny wpływ na populacje tych gatunków w obszarze. Jednocześnie na terenie obszaru Natura 2000 pokrywającym się z rezerwatem przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia w chwili obecnej obowiązuje zakaz polowań. W przypadku żurawia pomyłka z innymi gatunkami łownymi jest bardzo mało prawdopodobna i nie została uwzględniona jako zagrożenie.

Uwagi uwzględniono częściowo.

15. „*Rallus aquaticus*, *Fulica atra* - zagrożenia istniejące: jest „brak zagrożeń” - nieprawda. Zagrożenia istniejące i potencjalne jak u perkoza dwuczubego i lęgowej populacji gęgawy.”

Wyjaśnienia zawarto w punkcie 6. i 12. analizowanych uwag.

16. „*Sterna hirundo*- brak zagrożeń istniejących. Zagrożenia potencjalne- w okresie lęgowym niszczenie lęgów spowodowane podwyższaniem poziomu wody w jez. Gopło w wyniku zrzutów wód z kopalni odkrywkowej. Zagrożenie potencjalne jak u perkoza dwuczubego.”

Kwestie dotyczące wpływu wód pokopalnianych (kopalnia „Tomisławice”) omówiono w punkcie 6. analizowanych uwag.

17. „*Luscinia svecica*- zagrożenia istniejące: jest „brak zagrożeń” - nieprawda. Głównymi zagrożeniami są: niski poziom wód w okresie lęgowym w odpowiednich dla gatunku siedliskach tj. w podmokłych szuwarach z kępami z krzewiastych wierzb na obrzeżach jezior, torfianek i łąk, likwidacja (np. wrywanie na Płw. Potrymiech) zakrzaczeń wierzbowych w środowiskach pierwotnego występowania gatunku.”

Ww. zagrożenia związane z zajęciem nieużytków, procesem deficytu wody, nielegalnym zasypywaniem zbiorników wodnych i osuszaniem terenów zostały uwzględnione jako zagrożenia potencjalne. Na podstawie analizy dostępnych materiałów źródłowych oraz po przeprowadzeniu badań terenowych, nie potwierdzono, aby ww. czynniki stanowiły istniejące zagrożenie, powodujące pogorszenie stanu ochrony gatunku. W zgłoszonych uwagach nie zawarto potwierdzenia zgłaszanych tez. Uwagi nie uwzględniono.

18. „*Locustella luscinioides*, *Acrocephalus arundinaceus*- Zagrożenia istniejące i potencjalne jak u perkoza dwuczubego i lęgowej populacji gęgawy”

Wyjaśnienia zawarto w punkcie 6. i 12. analizowanych uwag.

19. „*Phalacrocorax carbo*- jest „brak zagrożeń” - nieprawda. Głównym zagrożeniem jest zabijanie i płoszenie ptaków na sztucznych stawach rybnych na terenie Ostoi. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania tego zagrożenia na populację kormorana w Ostoi.”

Jak wyjaśniono w punkcie 5. analizowanych uwag wnoszący zastrzeżenia podają, że „głównym zagrożeniem jest zabijanie i płoszenie ptaków”, a jednocześnie „nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania tego zagrożenia na populację kormorana w Ostoi” (innymi słowy nie stanowi ono zagrożenia dla tego gatunku). Na podstawie analizy dostępnych materiałów źródłowych oraz po przeprowadzeniu badań terenowych, nie potwierdzono, aby ww. czynniki stanowiły istniejące zagrożenie, powodujące pogorszenie stanu ochrony gatunku. Ponadto należy dodać, że kormoran jest objęty częściową ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra



Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348). Względem ww. gatunku wprowadzono m.in. zakaz zabijania oraz zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących. W związku z powyższym kwestie zabijania, płoszenia i niepokojenia osobników kormorana podlegają odrębnym uwarunkowaniom prawnym. Jednocześnie zakaz płoszenia i niepokojenia osobników kormorana nie dotyczy miejsc żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących w obrębach hodowlanych ustanowionych zgodnie z przepisami o rybactwie śródlądowym (§6 ust. 6 ww. rozporządzenia). Procedura wydawania zezwoleń w zakresie derogacji w zakresie ochrony gatunkowej jest ściśle uregulowana w art. 56 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym zezwolenia mogą zostać udzielone wyłącznie „jeśli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków (...) zwierząt”.

Należy dodać, że w ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony.

20. „Cele działań ochronnych dla wszystkich przedmiotów ochrony winny być zweryfikowane na podstawie danych archiwalnych np. dostępnych materiałów M. Kupczyka i innych oraz aktualnego stanu wiedzy a nie jedynie na podstawie powielanych przez lata, niezaktualizowanych informacji z SDF. Co dwa lata, podmioty realizujące zadania ochronne zobowiązane są do złożenia jakościowego i ilościowego sprawozdanie z ich realizacji.

W latach wcześniejszych (2012, 2013) w trakcie spotkań w czasie trwania, tzw. "konsultacji społecznych" na roboczych zebraniach informowano wielokrotnie o tych wszystkich sprawach i zauważonych błędach merytorycznych i z przykrością należy stwierdzić, iż zostały one "niezauważone". Ostoja Nadgoplańska jest jednym z kluczowych miejsc na mapie przyrodniczej w Polsce. Z tego też względu wnosimy o nieuchwalanie zadań ochronnych w przedstawionej formie i bez poważnego przepracowania projektu. Tylko wówczas zaistnieje możliwość dobrego zagospodarowania obiektu chronionego.”

Założone w pzo cele ochrony są weryfikowane m.in. na podstawie przewidzianych działań ochronnych (monitoring gatunków). Dane archiwalne (w tym publikacje Pana dr M. Kupczyka, w szczególności Kupczyk M. 1993. Inwentaryzacja ornitologiczna Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia; Kupczyk M. 1994. Inwentaryzacja ornitologiczna Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia; Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Gdańsk; Kupczyk M. 1995. Inwentaryzacja ornitologiczna Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia;- Kupczyk M. 1997. Awifauna Nadgopla - liczebność i rozmieszczenie. W: M. Kupczyk (red.). Ptaki wybranych jezior Wielkopolski. Pr. Zakł. Biol. i Ekol. Ptaków, UAM. 7: 55-116.) z uwagi na swój charakter (pochodzą one z lat 90-tych XX w.) mogą stanowić jedynie swego rodzaju punkt odniesienia do oceny tendencji zmian populacji w obszarze. Kwestie aktualności SDF omówiono w punkcie 2. i 3. analizowanych uwag. Należy również przypomnieć, że sprawa ta wykracza poza zakres pzo (w trakcie przygotowania pzo nie stwierdzono konieczności zmian SDF).

W ramach przygotowania dokumentacji oraz opracowania pzo przeanalizowano również aktualne materiały (w tym publikacje) dotyczące obszaru Natura 2000 oraz przeprowadzono badania terenowe w sezonie 2014/2015.

Sposób prowadzenia konsultacji społecznych, a także rozpatrzenia i zakres uwzględnienia zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych uwag został opisany w uzasadnieniu do niniejszego zarządzenia.

IV. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej pismem z dnia 23 października 2015 r. zgłosiło następujące uwagi do pzo:

1. „Wnioskujemy, o wpisanie zagrożenia dla obszaru w postaci inwazji gatunku obcego norki amerykańskiej. Wyniki obserwacji członków stowarzyszenia w ostatnich latach wskazują na coraz częstsze pojawianie się tego gatunku na terenie Ostoi Nadgoplańskiej. Dodatkowo spotykamy wiele spenetrowanych gniazd przez norkę amerykańską co w sposób dobitny świadczy o rzeczywistym występowaniu problemu. Wnosimy o wpisanie zadania w postaci uzupełnienia stanu wiedzy na temat tego gatunku.”

Uwagę uwzględniono, wskazując na potencjalne zagrożenie ze strony gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej, a także przewidując uzupełnienie stanu wiedzy w tym zakresie prowadzone łącznie z monitoringiem gatunków. Zagrożenie to zostało uwzględnione jako potencjalne, gdyż brak jest udokumentowanej skali faktycznego negatywnego wpływu tego czynnika na stan zachowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000. Analiza dostępnych materiałów (publikowanych oraz niepublikowanych), wyniki przeprowadzonych na potrzeby pzo prac terenowych oraz zgłoszone w ramach konsultacji społecznych potwierdzają obecność m.in. norki amerykańskiej w ww. obszarze.

2. „Wnioskujemy, o wpisanie w załączniku nr 5 do zarządzenia w części dotyczącej ochrony czynnej gatunków ptaków i ich siedlisk ochrony rybitwy rzecznej. Jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie zadania wnioskujemy o wpisanie Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej.

Przypominamy, że nasze stowarzyszenie od wielu lat występuje z wnioskiem do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w Bydgoszczy o wpisanie tego zadania do planu zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia. Ochrona czynna polega na usuwaniu roślinności zielnej z wyspy „Kormoranów” znajdującej się na terenie zachodniej odnogi j. Gopła. Dodatkowo corocznie wypuszczamy na jezioro Gopło sztuczne platformy i wyspy dla rybitw.

Uważamy, że wpisanie tego zadania ochronnego oraz podmiotu odpowiedzialnego za to zadanie naszego stowarzyszenia, przyczyni się do wyeliminowania zbędnej biurokracji w tym zakresie.”

Uwagę uwzględniono częściowo, wskazując na udział Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Nadgoplańskiej w ww. zadaniu. Obowiązujące zarządzenie Nr 11/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nadgoplański Park Tysiąclecia” przewiduje wykaszanie roślinności i usuwania krzewów zarastających naturalną wyspę tzw. „Wyspę Kormoranów” w zatoce pięciu wysp na jeziorze Gopło. Ww. działanie ma istotne znaczenie dla zachowania przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 (rybitwy rzecznej) w stanie niepogorszonym. Jednocześnie szczegółowy zakres oraz sposób wykonania działania ochronnego należy dostosować (corocznie) do potrzeb ochrony kolonii lęgowej ww. gatunku.

Ponadto na podstawie analizy przedstawionego wniosku oraz po ponownej analizie materiałów źródłowych (w tym zarządzeń w sprawie rocznych zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Nadgoplański Park Tysiąclecia) zdecydowano o uwzględnieniu zagrożenia K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) jako zagrożenia istniejącego dla rybitwy rzecznej.

3. „Wnioskujemy, o wpisanie przy określonych zadaniach ochronnych numerów porządkowych. Operowanie numeracją, a nie całymi nazwami zadań, ułatwi komunikację w zakresie rozmów, wniosków i realizacji poszczególnych zadań.”

Uwagę uwzględniono, dodając numerację działań ochronnych w Załączniku Nr 5 do niniejszego zarządzenia.

V. Nadleśnictwo Miradz pismem z dnia 26 października 2015 r., znak: ZG.7210.9.2015 zgłosiło następujące uwagi:

1. W załączniku nr 5 - Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych: wszystkie proponowane działania, zarówno obligatoryjne jak i fakultatywne dotyczące np. użytkowania kośnego, odtwarzania łąk poprzez wycinanie i karczowanie zakrzewień oraz tworzenie poletek zaporowych powinny zostać wpisane po uprzednim uzupełnieniu stanu wiedzy co do ich lokalizacji. Zapis o odtworzeniu co najmniej 30 ha wilgotnych łąk należałoby obarczyć jego lokalizacją. Podmiot, który będzie odpowiedzialny za późniejsze realizowanie zadania powinien znać jego lokalizację na etapie tworzenia przedmiotowego dokumentu. Tego typu sytuacje miały miejsce w przypadkach prac nad przygotowaniem PZO dla obszarów "Jezioro Gopło" PLH040007 oraz "Pojezierze Gnieźnieńskie" PLH300026. Strona zainteresowana (zarządca nieruchomości) mogła wnosić konkretne uwagi i sugestie co do planowanych zadań w konkretnych lokalizacjach.

W odpowiedzi na powyższe należy wyjaśnić, że szczegółowa lokalizacja tego działania zostanie ustalona po uzupełnieniu stanu wiedzy. W oparciu o aktualny stan wiedzy na temat obszaru Natura 2000 należy uznać, że działania te z wysokim prawdopodobieństwem koncentrować będą się w rejonie Półwyspu Potrzymiech (na gruntach Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia), przy czym nie można wykluczyć, że będą one konieczne do podjęcia również w innych rejonach. Zredagowano opis działania, w miejsce poletek zaporowych, podając żerowiska zastępcze.

2. W załączniku nr 3 - Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk: wpisane zagrożenia dotyczące gęsi północnych: Biorąc pod uwagę biologię gęsi zbożowych i białoczelnych zarówno tych zimujących jak i przelotnych na Kujawach i we wschodniej Wielkopolsce należałoby wykreślić jako zagrożenie zaniechanie/brak koszenia oraz zarastanie terenów łąkowych jako żerowisk tych gęsi. Zarówno zbożówki jak i gęsi białoczelne żerują w znacznej większości na polach uprawnych (rzyska pokukurydziane, zasiewy zbóż ozimych, kukurydzy i rzepaku). Dostępność tego rodzaju upraw determinuje obecność gęsi a nie koszone łąki. Fakt, ekstensywnie koszone łąki, zwłaszcza okresowo podtapiane lub zalewane stanowią miejsca odpoczynku dla tych gęsi a nierzadko także wybierane są jako miejsca noclegowe. Ponadto nie wydaje się aby jako potencjalne zagrożenie dla gęsi zbożowych i białoczelnych wpisywać należało kłusownictwo ryb pod kątem możliwości zwiększenia śmiertelności tych ptaków w wyniku zaplątania się w sieci (ptaki te nie nurkują w celu zdobywania pokarmu). kłusownictwo ryb jako czynnik wpływający na niepokojenie i płoszenie stad noclegowych gęsi tak, jako przypadkowe chwytanie ptaków w sieci nie. W przypadku lęgowej gęgawy sieci kłusownicze mogą być potencjalnym zagrożeniem dla piskląt lub okresowo nielotnych starych ptaków.

Uwagę uwzględniono poprzez weryfikację określonych w pzo zagrożeń dla omawianych gatunków oraz usunięcie zbędnych zagrożeń. Ww. uwaga jest zbieżna z punktem 6. uwag Pana dr hab. T. Mizery, gdzie wyjaśniono sposób i zakres jej rozpatrzenia.

3. Niepokojący jest również zapis w opisach zagrożeń, że pobór wód podziemnych na potrzeby rolnictwa może przyczyniać się do powstania lokalnego obniżenia poziomu wód gruntowych (powstanie leja depresyjnego) a obecnie prowadzony monitoring wpływu funkcjonowania odkrywki węgla brunatnego Tomisławice nie wykazuje negatywnego wpływu na siedliska podmokłe ostoi PLB040004. Oczywiście obecny, praktycznie niekontrolowany pobór wód podziemnych dla rolnictwa w dobie panujących susz na Kujawach jest zjawiskiem, który będzie wpływał negatywnie na nadgoplańskie środowiska podmokłe to jednak w porównaniu ze skalą, którą prezentuje KWB Konin uwidacznia się ewidentna dysproporcja.

Na podstawie analizy ww. zastrzeżeń, mając na względzie obserwowany w obszarze charakter i skalę zjawiska (skoncentrowanego przede wszystkim w obrębie gruntów ornych i mającego na celu utrzymanie produkcji rolnej), uwzględniając również obowiązujące przepisy prawa, zweryfikowano listę zagrożeń. Omawiany czynnik (ze względu na niewielką realnie skalę oraz charakter tego typu inwestycji) został usunięty z listy zagrożeń.

VI. Park krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia pismem z dnia 21 października 2015 r., znak: NPT.7120.26.2015 zgłosił następujące uwagi:

„W nawiązaniu do pisma WPN.6320.21.7.2015.AM2 z dnia 02 października 2015r. Nadgoplański Park Tysiąclecia stoi na stanowisku, iż W Załączniku nr 3 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Poznaniu dotyczącym identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony należy dokonać ich korekty. Od wielu lat do głównych i istniejących zagrożeń dla ochrony składników przyrody Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia zaliczamy zabudowę gruntów rolnych przyległych do linii brzegowej jeziora budynkami rekreacji indywidualnej wraz z niezbędną infrastrukturą. Są to zarówno domy mieszkalne przeznaczone do całorocznego pobytu jak i różnego rodzaju baraki, domki holenderskie, przyczepy kempingowe, ubikacje, ogrodzenia, pomosty itp. Opinie swoją opieramy na ekspertyzach niezależnych biegłych sądowych z zakresu ochrony i kształtowania środowiska sporządzanych na potrzeby spraw sądowych. Stwierdza się w nich jednoznacznie, że nawet budowa pojedynczego obiektu rekreacyjnego przy jednoczesnej zmianie sposobu użytkowania działki rolnej na rekreacyjną ma znaczący negatywny wpływ na teren prawem chroniony, jakim jest NPT powodując istotną szkodę. Kolejnym istniejącym zagrożeniem jest nasilające się wraz z postępującą urbanizacją brzegów jeziora uprawianie sportów motorowodnych. Nadgoplański Park Tysiąclecia stoi na stanowisku, że ujęte w projekcie potencjalne zagrożenia kod E01.04 - inne typy zabudowy; JO3.02 - antropogeniczne zmiany spójności siedlisk; G01.01.01 - motorowe sporty wodne powinny być zmienione na zagrożenia istniejące.”

W odpowiedzi na powyższe należy w pierwszej kolejności stwierdzić, że wskazane przez Nadgoplański Park Tysiąclecia kwestia cyt. mają w opinii zgłaszającego cyt. „znaczący negatywny wpływ na teren prawem chroniony, jakim jest NPT”. W związku z powyższym należy wyjaśnić, że obszar Natura 2000 Ostoja Nadgoplańska PLB040004 posiada odmienne cele ochrony od parku krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia (podobnie, jak odmienne są uwarunkowania prawne obowiązujące na obu ww. obszarach). W związku z tym znacząco negatywne oddziaływanie na park krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia nie jest tożsamy ze znacząco negatywnym oddziaływaniem na obszar Natura 2000.

W ramach przygotowania pzo (w tym na podstawie analiz danych literaturowych oraz prac terenowych) nie stwierdzono, aby ww. zagrożenia (E01.04 - inne typy zabudowy; JO3.02 - antropogeniczne zmiany spójności siedlisk; G01.01.01 - motorowe sporty wodne) obecnie powodowały ryzyko nieosiągnięcia założonych celów ochrony i pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony. Jednocześnie potwierdzono, że ww. zjawiska są obserwowane w obszarze Natura2000 (zgodnie z opisami zagrożeń przedstawionymi w pzo), jednak ich obecna skala nie zagraża zachowaniu w stanie niepogorszonym przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Zagrożenia te mogą być również w istotny sposób minimalizowane i ograniczane przez skuteczne egzekwowanie przepisów prawa.

Ponadto odnosząc się do kwestii określenia zagrożeń należy wyjaśnić, że nie każdy czynnik (nawet oddziałujący niekorzystnie) może być uznany za zagrożenie. Zagrożeniem jest czynnik, którego oddziaływanie zagraża zachowaniu w stanie niepogorszonym przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Zagrożenia istniejące są to czynniki uznane za zagrożenia, których oddziaływanie (mogące powodować pogorszenie stanu zachowania przedmiotu lub przedmiotów ochrony) potwierdzono, jako zachodzące obecnie. Zagrożenia potencjalne natomiast to czynniki, które są obserwowane obecnie lub których wystąpienia należy spodziewać w okresie obowiązywania pzo. W przypadku czynników, których występowanie potwierdzono, mogą one również oddziaływać negatywnie, jednak skala tego zjawiska nie stanowi obecnie zagrożenia dla zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 w stanie niepogorszonym.

Należy dodać, że w ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony.

W związku z powyższym uwag Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia nie uwzględniono.

VII. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego pismem z dnia 28 października 2015 r., znak: DOP.062.147/2015 – WSP wniósł następujące uwagi – cyt. „podczas prowadzonych oględzin terenowych prowadzonych na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia, zaobserwowano czynności polegające na zabudowie rekreacyjnej w bliskiej odległości od linii brzegowej jeziora, budowaniu pomostów, wycince szuwarów oraz zmianie ukształtowania linii brzegowej. W związku z powyższym zagrożenia wyszczególnione w projekcie Planu Zadań Ochronnych E01.04 "inne typy zabudowy" należałoby zaliczyć do istniejących, a nie potencjalnych zagrożeń. Dodatkowo w planowaniu celów działań ochronnych prosimy o zwrócenie szczególnej uwagi na zanikanie obszarów łąkowych i turzycowisk w wyniku zaprzestania użytkowania kośnego oraz zmian zagospodarowania i przekształcania tych obszarów pod zabudowę rekreacyjną. Działania te z obserwacji pracowników ZPKWW szczególnie nasilone są w okolicach Mielnicy Dużej, Łuszczewa i Galiszewa. Obszary łąk kośnych i pastwisk stanowią cennie siedlisko życia gęsi i gęgaw, ale również płaskonosa i krakwy, dla których warto zaznaczyć wśród istniejących zagrożeń następujące działania: A02.03 zaniechanie/brak koszenia i A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu i K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). Z kolei dla zachowania populacji ptactwa związanego z pasem szuwarów istotne jest zapobieganie antropogenicznym przekształceniom brzegów jeziora przejawiających się działaniami polegającymi na wycince trzciny i ich fragmentacji poprzez budowanie pomostów. Działania takie przyczyniają się do pogorszenia jakości i ilości siedlisk a tym samym wpływają na liczebność ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000.”

W odpowiedzi na powyższe należy wyjaśnić, że zagrożenia przedstawione przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego (zabudowa rekreacyjna w bliskiej odległości od linii brzegowej jeziora, budowanie pomostów, wycinka szuwarów oraz zmiana ukształtowania linii brzegowej, a także wycinanie trzciny i budowa pomostów) zostały rozpoznane w pzo jako zagrożenia potencjalne dla poszczególnych gatunków, będących przedmiotami obszaru Natura 2000. Podobnie, jak w przypadku uwag Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia konieczne jest jednak uwzględnienie faktu, że nie stwierdzono, aby ww. zagrożenia obecnie powodowały ryzyko nieosiągnięcia założonych celów ochrony i pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony. Jednocześnie potwierdzono, że ww. zjawiska są obserwowane w obszarze Natura2000 (zgodnie z opisami zagrożeń przedstawionymi w pzo), jednak ich obecna skala nie zagraża zachowaniu w stanie niepogorszonym przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Zagrożenia te mogą być również w istotny sposób minimalizowane i ograniczane przez skuteczne egzekwowanie przepisów prawa.

Ponadto odnosząc się do kwestii określenia zagrożeń została ona omówiona w odpowiedzi na uwagi Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia.


W odniesieniu do zagrożeń dla gęsi, krakwy i płaskonosa, kwestie zostały uwzględnione w projekcie zarządzenia. Zgodnie z uwagami zgłoszonymi przez Pana dr hab. T. Mizere. Zgodnie z ww. uwagami zagrożenia A03.03 zaniechanie / brak koszenia; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) zostały usunięte w przypadku gęsi zbożowej oraz gęsi białoczelnej. W przypadku gęgawy (populacji lęgowej oraz migrującej) ww. zagrożenia zostały uwzględnione jako zagrożenia istniejące. W przypadku krakwy i płaskonosa w trakcie prowadzenia prac terenowych oraz na podstawie analizy dostępnych materiałów źródłowych nie potwierdzono, aby ww. zagrożenia w istotny sposób wpływały obecnie lub mogły wpływać w perspektywie pzo na

krakwę i płaskonosą. Ponadto krakwa w okresie lęgowym jest gatunkiem związanym ściśle ze zbiornikami wodnymi, a gniazdo budowane jest w pobliżu zbiornika (również w obrębie zakrzewień), pisklęta wodzone są przez samicę na wodzie, a pożywienie stanowi przede wszystkim roślinność wodna. W ramach prowadzonego monitoringu dla wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, jednym z elementów oceny powinna być analiza zagrożeń. W przypadku stwierdzenia, zagrożenie potencjalne należy uznać za istniejące (jak również w przypadku stwierdzenia niewykrytych dotąd zagrożeń) zostaną podjęte konieczne działania ochronne, niezbędne dla utrzymania założonych w Załączniku Nr 4 do niniejszego zarządzenia celów ochrony. W związku z powyższym uwagi w tym zakresie uwzględniono częściowo.

Projekt zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych został zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nr 15/2015 z dnia 11 grudnia 2015 r. oraz Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Poznaniu uchwałą Nr 13/2015 z dnia 10 grudnia 2015 r.

Projekt przedmiotowego zarządzenia, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.), został uzgodniony z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim pismem z dnia 7 stycznia 2016 r., znak: WSRRW.II.710.42.2015 oraz z Wojewodą Wielkopolskim pismem z dnia 7 stycznia 2016 r., znak: KN-III.0521.2.2016.1

Regionalny Dyrektor  
Ochrony Środowiska  
  
Jolanta Ratajczak

Z up. Regionalnego Dyrektora  
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy  
  
Marek Machnikowski  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Bydgoszczy